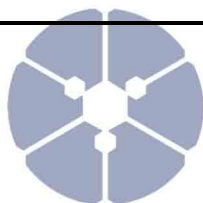
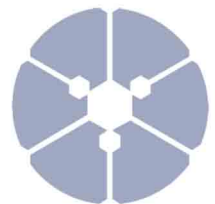
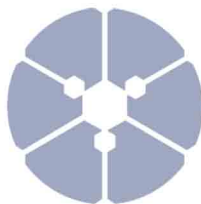
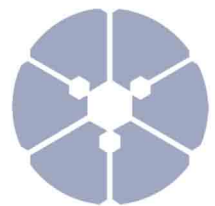
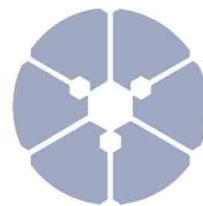
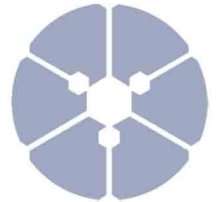

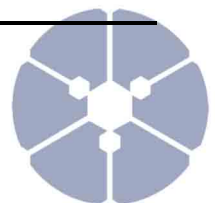

ПРИВРЕДНА КОМОРА ВОЈВОДИНЕ
Стручна служба за привредни систем и економску политику

**Структура нефинансијског сектора привреде и индикатори
пословања пословних субјеката по величини,
у Војводини, 2016. година**

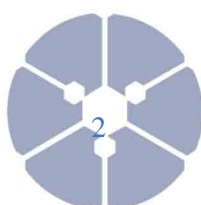
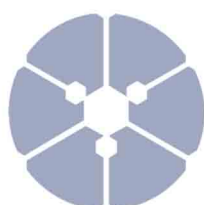
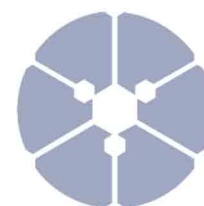
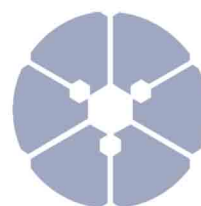
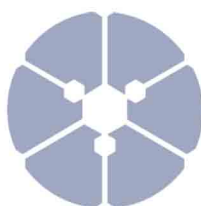
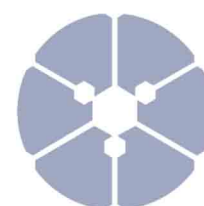
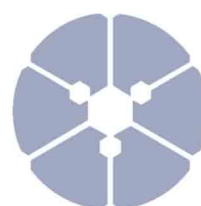
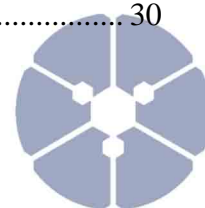

Нови Сад, март 2018. године

Садржај

Уводне напомене	3
Макроекономски амбијент	4
1. Нефинансијски сектор привреде Србије	5
1.1. Структура и индикатори пословања предузећа по величини	5
1.2. Продуктивност рада предузећа по величини	8
2. Нефинансијски сектор привреде Војводине	11
2.1. Структура и индикатори пословања предузећа по величини	11
2.2. Продуктивност рада предузећа по величини	13
2.3. Основна кретања развијености предузећа по величини у периоду 2010-2016. године.....	15
2.4. Основна кретања индикатора развијености предузећа по величини у 2016. години у односу на 2015. годину	22
2.5. Индикатори нефинансијског дела привреде Војводине, по секторима делатности, 2016. година.....	24
Резиме	29
АНЕКС	30

Уводне напомене

У националној економији, према институционалној структури привреде и обављању хомогених трансакција, издвајају се следећи сектори: 1) нефинансијски сектор; 2) финансијски сектор; 3) сектор државе; 4) сектор домаћинства; 5) сектор непрофитних институција.

Извештај садржи обрађене податке за **нефинансијски сектор**, односно обухвата сва економски активна привредна друштва задужена за производњу и продају производа и услуга (која нису укључена у финансијски сектор) и друге институционалне јединице које обезбеђују добра и услуге за тржиште по економским ценама, тј. покривају више од 50% трошкова производње и не остварују профит (нису обухваћене јединице које су према КД 2010 разврстана у секторе К – Финансијске делатности и делатност осигурања, и О – Државна управа и одбрана; обавезно социјално осигурање).

На основу података Републичког завода за статистику, у складу са међународним препорукама (према *Eurostat* методологији) и стандардима, класификација пословних субјеката по величини одређена је на основу броја запослених (микро предузећа 0-9, мала 10-49, средња 50-249 и велика 250 и више запослених). Из тог разлога, у МСПП сектору се налазе сва привредна друштва са до 249 запослених и предузетници. Базе података о броју предузећа, броју запослених, промету и бруто додатој вредности, успостављена је на основу података из административних извора (Агенције за привредне регистре и Пореске управе), као и статистичких извора. Подаци су збирни за предузетнике, микро, мала и средња предузећа, који по међународном стандарду чине сектор МСПП (мала и средња предузећа и предузетници) и сектор великих предузећа. За сваки од наведених сектора, дати су основни индикатори привређивања, исказани до нивоа региона (НСТЈ 2) и по делатностима на нивоу сектора (КД 2010).

Изворе података представљају финансијски извештаји предузећа (завршни рачуни), док је класификација изведена по организационом принципу, тј. према њиховом седишту и претежној делатности. Како су индикатори пословања пословних субјеката усклађени са методологијом израде финансијских извештаја, неопходно је указати на кључне термине:

- **Број запослених** исказан је као просек израчунат на основу стања крајем сваког месеца у извештајној години.
- **Промет** обухвата фактурисану вредност реализованих роба и услуга трећим лицима (изузев пореза на додату вредност). Показатељ је будућих инвестиција, привредне активности и тржишног раста, будући да указује на очекиване приливе новца на основу пружених услуга и продатих роба.
- **Бруто додатна вредност (БДВ)** дефинише се као разлика између вредности коначних производа у базним ценама (вредност произведених роба и услуга насталих као резултат процеса производње) и међуфазне потрошње у куповним ценама (вредност свих роба и услуга утрошених у процесу производње у одређеном обрачунском периоду).

За израду информације коришћени су публиковани подаци РЗС Р Србије, за период од 2010. до 2015. године и подаци за 2016. годину који су упоредиви и обрађени у Радном документу, *Предузећа у Републици Србији, по величини, 2016. година* и у Радном документу, *Предузетници у Републици Србији, 2016. година*.

Макроекономски амбијент

Економска активност у 2016. години забележила је реални раст од 2,8%, што је после дужег периода обезбедило достизање нивоа привређивања у преткризном периоду. Поред изласка из дуготрајне рецесије, структура БДП је повољнија јер је уз смањено учешће финалне потрошње удео извоза роба и услуга скоро дуплиран. Фискални дефицит је нижи од планираног (1,3% БДП).

У посткризном периоду 2010-2016, бржи раст извоза од увоза утицао је на смањење спољнотрговинског дефицита и дефицита текућег рачуна. Спољнотрговински салдо је побољшан услед смањења дефицита у робној размени и раста суфицита у размени услугама. Дефицит робне размене у 2016. години износио је 11,6% БДП.

Нето прилив страних директних инвестиција нешто је виши у односу на претходну годину и износио је 1,9 млрд евра, што представља 5,6% БДП.

Табела 1. Преглед одабраних макроекономских индикатора

	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
БДП, текуће цене, млрд дин.	3.067,2	3.407,6	3.584,2	3.876,4	3.908,5	4.043,5	4.261,9
БДП, у мил. ЕУР	29.766,3	33.423,8	31.683,1	34.262,9	33.318,6	33.491,0	34.616,6
БДП, <i>per capita</i>, у ЕУР	4.082	4.619	4.400	4.781	4.672	4.720	4.904
БДП, реални раст, %	0,6	1,4	-1,0	2,6	-1,8	0,8	2,8
Фискални дефицит, % БДП	-4,6	-4,8	-6,8	-5,5	-6,6	-3,7	-1,3
Потрошачке цене, крај периода	10,3	7,0	12,2	2,2	1,7	1,5	1,6
Извоз робе, у мил. ЕУР	7.393,4	8.441,4	8.738,9	10.996,7	11.158,6	12.040,5	13.432,1
Извоз робе, %	24,0	14,2	3,5	25,8	1,5	7,9	11,6
Увоз робе, у мил. ЕУР	12.423,5	14.250,0	14.716,7	15.469,0	15.490,4	16.387,4	17.381,6
Увоз робе, %	9,7	14,7	3,3	5,1	0,2	5,8	6,1
Дефицит робне размене, у мил. ЕУР	-5.030,1	-5.808,6	-5.977,9	-4.472,3	-4.331,8	-4.347,0	-3.949,5
Дефицит робне размене, % БДП	-16,9	-17,4	-18,9	-13,1	-13,0	-13,0	-11,6
СДИ, нето, у мил. ЕУР	1.133,4	3.319,6	752,8	1.298,1	1.236,3	1.803,8	1.899,2
СДИ, нето, % БДП	3,8	9,9	2,4	3,8	3,7	5,4	5,6
Кредити привреди, у мил. дин.	1.028.095	1.113.839	1.223.868	1.110.046	1.138.708	1.160.575	1.126.108
Кредити становништву, у мил. дин.	571.204	601.743	652.685	673.666	724.614	759.050	838.621
Евро / РСД, крај периода	105,50	104,64	113,72	114,64	120,96	121,63	123,47
Број запослених у 000	1.901	1.866	1.866	1.865	1.845	1.896	1.921

Инфлација, као основна детерминанта макроекономске стабилности, је у последње три године била ниска и стабилна. Међугодишња инфлација у 2016. години је износила 1,6%. Томе су у највећој мери допринели пад цена нафтних деривата и ниска агрегатна тражња.

Тржиште рада бележило је позитивна кретања. Према подацима из 2016. године повећана је запосленост. Евидентиран је реални раст зарада и пад просечних пензија. Нето зарада у Србији у 2016. години је износила 374 евра и повећана је за 2,5% у односу на просечну нето зараду у претходној години, а 13% у односу на ниво просечне зараде у 2010. години.

Према годишњем *Извештају Светске банке о условима пословања за 2017*, на новој "Doing Business" листи, од укупно рангираних 190 земаља, Србија је напредовала са 47. на 43. место, што свакако охрабрује стране инвеститоре и повољно утиче на обим страних улагања. Рангови показују да је унапређено пословно окружење за локалне привреднике.

1. Нефинансијски сектор привреде Србије

1.1. Структура и индикатори пословања предузећа по величини

Сектор малих и средњих предузећа и предузетника представља значајан сегмент привреде. Привређивање у 2016. години у Србији одвијало се у 340.613 активних пословних субјеката, у којима је било запослено 1.275.442 лица. Остварена вредност промета роба и услуга свих пословних субјеката (са предузетницима) износила је 10.149,8 млрд динара, а бруто додата вредност у реализованом промету 2.175,9 млрд динара.

У односу на претходну годину, број пословних субјеката повећан је за 4,8%. Број запослених је повећан за 55.185 лица.

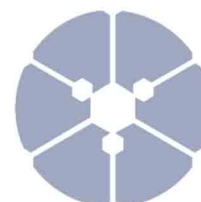
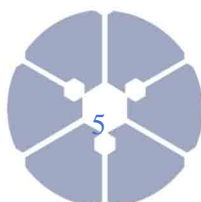
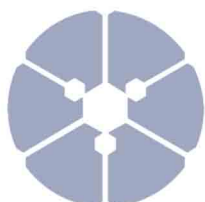
Пословна активност, исказана у оствареном промету, повећана је за 6,8%, а БДВ за 14,4%.

Ниво конкурентности нефинансијског сектора Србије у 2016. години је побољшан.

У односу на 2015. годину, запосленост по пословном субјекту је на нивоу претходне године, док је вредност промета по запосленом повећана (по међугодишњој стопи од 2,2%). Бруто додата вредност по запосленом већа је за 9,5% у односу на претходну годину.

Индикатори	2015.	2016.	Индекс 2016/2015.
Број пословних субјеката	325.094	340.613	104,8
Број запослених	1.220.257	1.275.442	104,5
Промет, у мил. РСД (текуће цене)	9.500.486	10.149.827	106,8
Бруто додата вредност, у мил. РСД (у текућим ценама)	1.901.898	2.175.902	114,4

Графикон 1. Индикатори пословања нефинансијског сектора Србије (промет и БДВ, у текућим ценама)

Концентрација пословних субјеката и запослености највећа је у Београдском региону, као и остварени промет и бруто додата вредност.

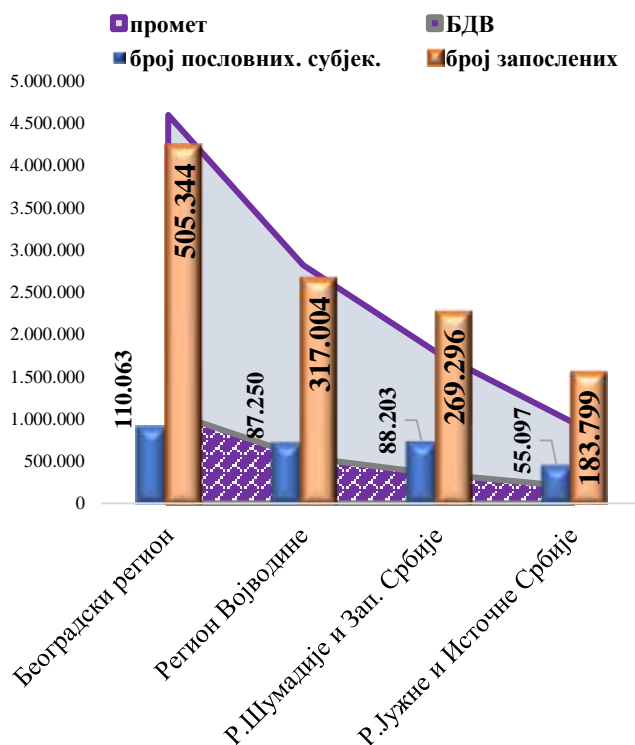
Од укупног броја, 32,3% пословних субјеката са седиштем своје фирме налази се у Београдском региону, у којима ради 39,6% од укупно броја запослених лица, који остварују 45,3% вредности промета и 49,9% бруто додате вредности.

Други по развијености је регион Војводине, на чијој територији има седиште и послује 25,6% пословних субјеката. Од укупног броја, у овим пословним субјектима ради 24,9% запослених, остварује се 27,8% вредности промета робе и услуга и 25,2% бруто додате вредности.

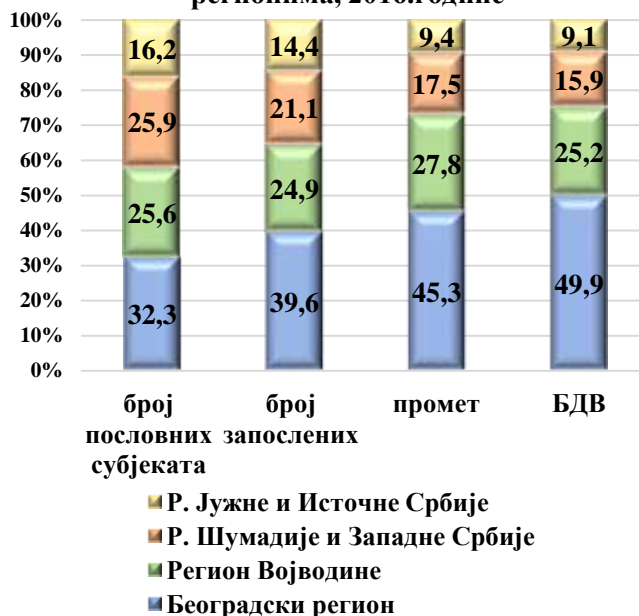
У 2016. години, привређивање пословних субјеката у Србији одвијало се у 340.112 МСПП и у 501 великом предузећу.

У Београдском региону регистровано је 109.857 МСПП и 206 великих предузећа, у којима је запослених 505.344 лица остварује промет у вредности од 4.595 млрд динара и 1.085,0 млрд динара бруто додате вредности.

Графикон 3. Индикатори пословања, по регионима Србије, 2016. година

Графикон 2. Структура пословних субјеката са индикаторима привређивања у Србији по регионима, 2016. године

Са седиштем на територији Војводине послује 87.110 МСПП и 140 великих предузећа, у којима ради 317.004 радника, где је остварен промет од 2.818,6 млрд динара и 548,3 млрд динара бруто додате вредности.

У Региону Шумадије и Западне Србије послује 88.113 МСПП и 90 великих предузећа који запошљавају 269.296 радника и остварују нешто нижу промет и бруто додату вредност (345,0 млрд динара).

Регион Јужне и Источне Србије привређује са 55.032 МСПП и 65 великих предузећа у којима је запослено 183.799 радника. Истовремено је ово регион где се остварује најнижа бруто додата вредност.

У датом табеларном прегледу приказани су индикатори пословања нефинансијског сектора по регионима, за сектор МСПП и великих предузећа (Табела 3).

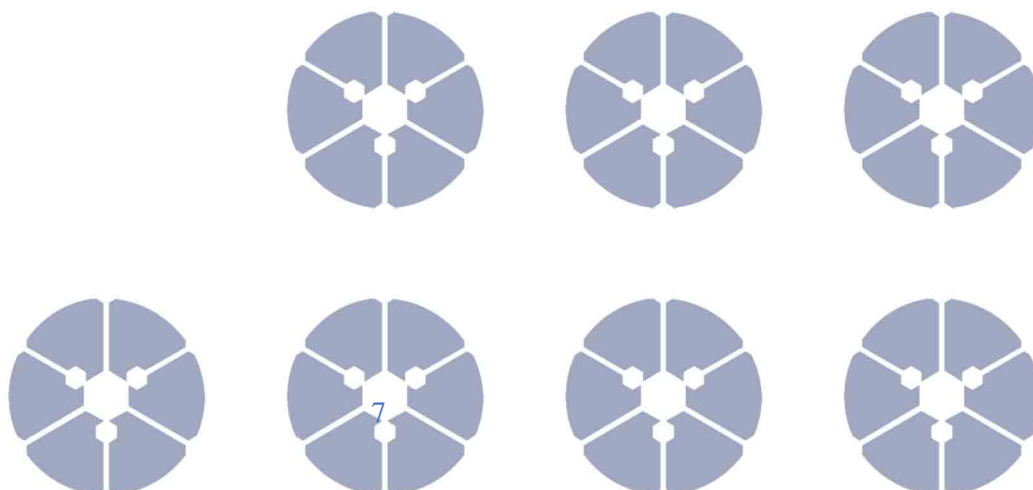
Табела 3. Преглед структуре пословних субјеката по величини са индикаторима привређивања, по регионима Србије, за 2016. годину

	Број пословних субјеката	Број запослених	Промет у мил. РСД	БДВ у мил. РСД	БДВ по запосленом
Београдски регион	109.857	272.228	2.843.473	526.889	1.935,5
Регион Војводине	87.110	224.163	1.806.205	323.952	1.445,2
Регион Шумадије и Западне Србије	88.113	207.991	1.321.067	245.673	1.181,2
Регион Јужне и Источне Србије	55.032	133.151	639.137	126.006	946,3
Укупно - МСПП	340.112	837.533	6.609.882	1.222.520	1.459,7
Београдски регион	206	233.116	1.751.407	558.114	2.394,1
Регион Војводине	140	92.841	1.012.410	224.357	2.416,6
Регион Шумадије и Западне Србије	90	61.305	456.892	99.339	1.620,4
Регион Јужне и Источне Србије	65	50.648	319.238	71.572	1.413,1
Укупно – Велика предузећа	501	437.910	3.539.947	953.382	2.177,1
Република Србија	340.613	1.275.443	10.149.829	2.175.902	1.706,0

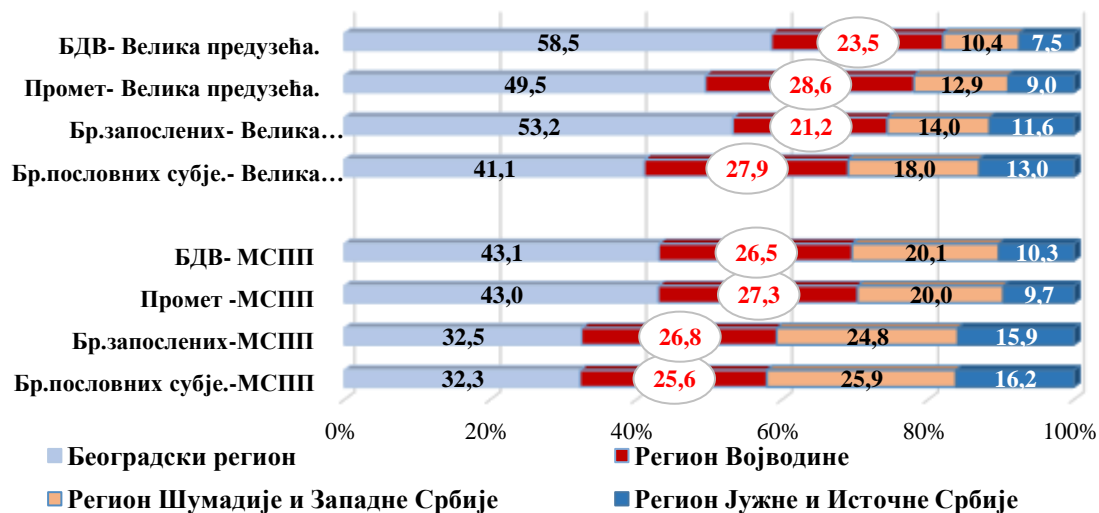
По величини остварених резултата привређивања, евидентно је да мала и средња предузећа и предузетници (МСПП) чине значајан сегмент привреде Србије.

Од укупног броја активних привредних субјеката, 99,8% се налази у групи МСПП, који запошљавају 65,7% радника (837.533 радника), остварују 65,1% промета (6.610 млрд динара) и 56,2% додате вредности (1.222 млрд динара).

Према критеријуму броја запослених (преко 250 запослених) у Србији послује 501 велико предузеће која запошљавају 34,3% радника (427.910 запослених), остварују 34,9% промета и 43,8% бруто додате вредности или 953,4 млрд динара (детаљнији прегледи индикатора пословања нефинансијског сектора Војводине предузећа према величини и секторима делатности у 2016. години дати су у Анексу, Табела 1. и Табела 2).

Графикон 4. Структура нефинансијског сектора привреде по регионима Србије са индикаторима привређивања, 2016. година

Са графикана читавамо следеће:

- Највећа концентрација пословних субјеката, који по величини припадају МСПП, са седиштем је у Београдском региону (32,3%), потом у региону Војводине (25,6%).
- Концентрација МСПП у најразвијенијем Београдском региону апсорбује 32,5% запослених, остварује 43,0% промета и 43,1% БДВ, од укупно оствареног у свим МСПП.
- МСПП са седиштем у региону Војводине упошљавају 26,8% запослених у овом сектору и реализују 27,3% промета и 26,5% БДВ.
- Највећи број великих предузећа (по критеријуму броја запослених, преко 250 радника) налази се у Београдском региону (учешће 41,1% или 206 великих предузећа), а други по концентрацији великих предузећа је Војвођански регион (учешће 27,9% или 140 великих предузећа).
- У великим предузећима региона Војводине запослено је 21,2%, у којима је остварено 28,5% промета и 23,5% БДВ од укупно остварених вредности свих великих предузећа нефинансијског сектора.

1.2. Продуктивност рада предузећа по величини

Просечна продуктивност рада мерена бруто додатом вредности по запосленом, у 2016. години на нивоу нефинансијског сектора привреде Србије је износила 1,71 милиона динара по запосленом.

Сектор МСПП Србије у 2016. години остварио је ниво продуктивности од 1,46 милиона динара по запосленом и изнад је просека привреде по свим регионима осим у Београдском региону (1,94 милиона динара по запосленом).

Сектор великих предузећа у Србији остварио је ниво продуктивности од 2,18 милиона динара, што је за 17% више у односу на ниво продуктивности сектора МСПП. Највећу продуктивност рада остварила су предузећа са седиштем на територији Војводине (2,42 милиона динара БДВ по запосленом); следе предузећа Београдског региона у којима је остварено 2,39 милиона динара БДВ по запосленом. У оба региона продуктивност рада је изнад просека великих предузећа Србије.

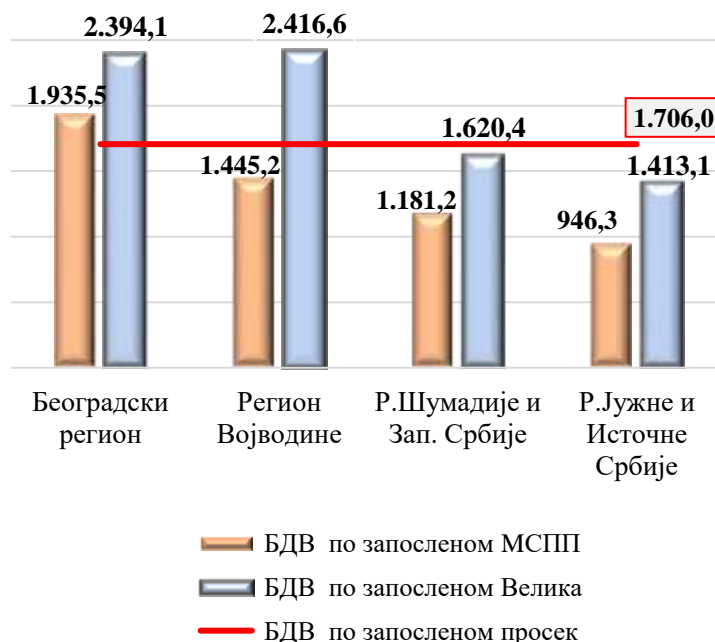
Просечна продуктивност рада нефинансијског сектора привреде Србије, мерена БДВ по запосленом, у 2016. години, прерачуната у ЕУР, износи 11.478 евра.

Највећа продуктивност остварена је у Војвођанском региону у сектору великих предузећа и износи 19.628 евра, а мало нижа остварена је у сектору великих предузећа Београдског региона (19.446 евра БДВ по запосленом).

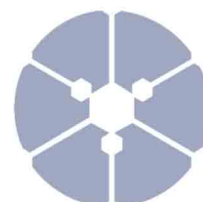
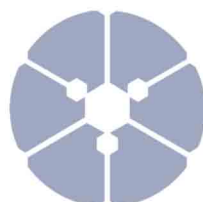
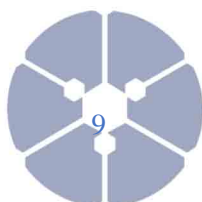
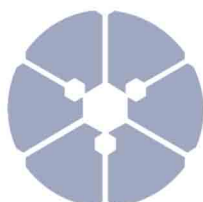
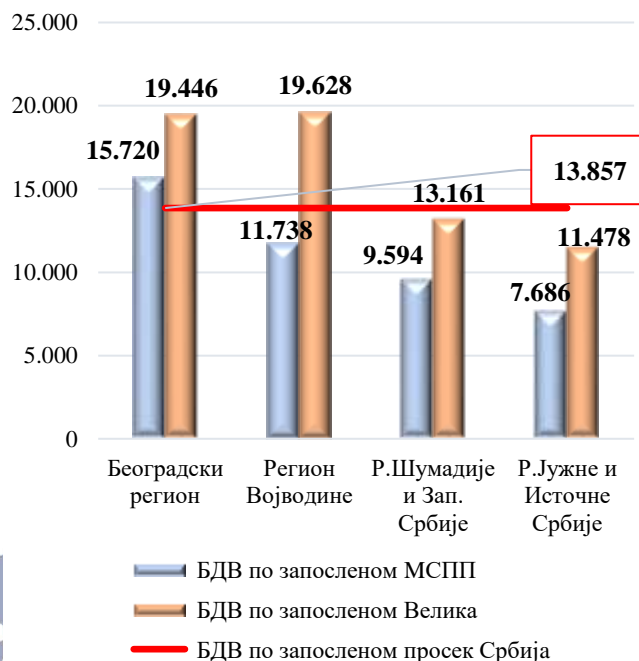
Продуктивност рада МСПП Београдског региона такође је изнад просека за укупан нефинансијски сектор привреде Србије (15.720 евра БДВ по запосленом).

Ниво продуктивности је најнижи у региону Јужне и Источне Србије, где остварена бруто додата вредност по запосленом чини приближно половину реализованог БДВ по запосленом у Београдском региону и Војводини.

Графикон 5. Продуктивност, мерена БДВ по запосленом за МСПП и велика предузећа, по регионима Србије, 2016. год. (у 000 РСД)

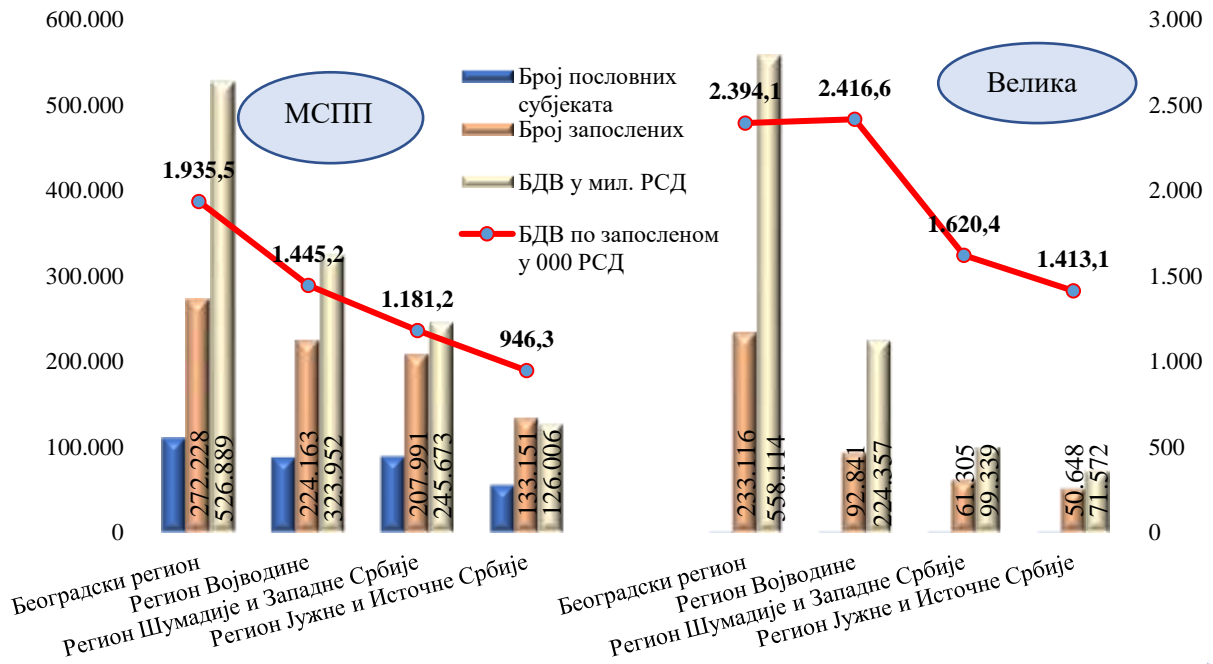

Графикон 6. Продуктивност рада у ЕУР, 2016. година

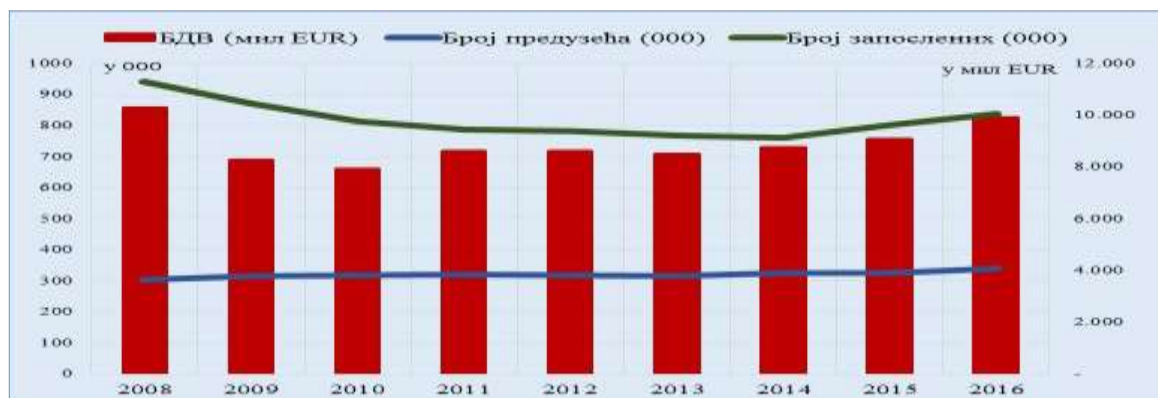
У следећем графичком приказу дат је преглед индикатора пословања у сектору МСПП и великих предузећа по регионима, са акцентом на продуктивност рада (БДВ по запосленом, у хиљадама РСД). Највећа продуктивност рада остварује се у великим предузећима региона Војводине и Београдског региона, а затим у подсектору МСПП Београдског региона.

Графикон 7. Индикатори привређивања у МСПП и великим предузећима, по регионима Србије, у 2016. години

Министарство привреде и РЗС Србије у Информацији о малим и средњим предузећима и предузетништву 2016. години су констатовали следеће: „Велика економска депресија је снажно погодила сектор МСПП током читавог рецесионог периода 2009-2013. године. Позитивне трендове опоравка предузетничког сектора у периоду 2014-2016. показују сви кључни показатељи економских активности. У наведеном периоду број МСПП је повећан за 24.700 привредних субјеката, број запослених је порастао за 69.000, а БДВ, исказана у ЕУР, повећана је за 20%. И поред изражених показатеља опоравка и раста предузетничког сектора у периоду 2014-2016. године, сектор МСПП још увек није достигао ниво БДВ из 2008. године (заостатак од 3,5%), као и ниво запослености (заостатак од 11%). Просечан раст продуктивности рада у периоду 2008-2016 износио је 0,45%, а просечан раст у периоду 2014-2016. износио је 3,1%.“

Графикон 8. Сектор МСПП – кретање броја предузећа, запослености и БДВ 2008 – 2016.

2. Нефинансијски сектор привреде Војводине

2.1. Структура и индикатори пословања предузећа по величини

Анализирајући остварене индикаторе пословања нефинансијског сектора Србије и региона Војводине, може се закључити да подсектори МСПП и великих предузећа имају скоро уједначену структуру, као и да мала, средња предузећа са предузетницима чине значајан сегмент привреде (учешће 99,9% и 99,8% , Табела 4).

Подсектор великих предузећа у укупном броју пословних субјеката нефинансијског сектора на нивоу Србије има учешће од 0,1% у Србији, а у региону Војводине 0,2% .

У нефинансијском сектору привреде Србије послује 501 велико предузеће, од тога са седиштем на територији Војводине послује 140 великих предузећа.

Табела 4. Основни индикатори пословања нефинансијског сектора Србије и региона Војводине, 2016. године, промет и БДВ - текуће цене)

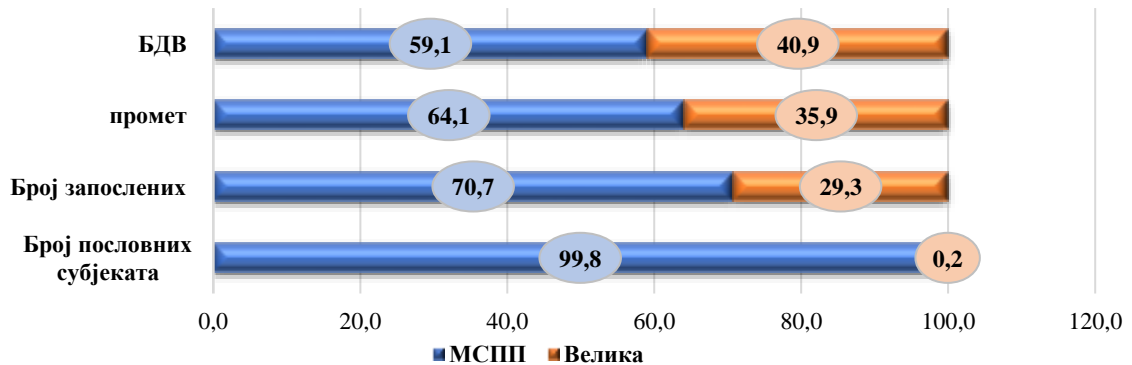
Индикатори		Предузетници	Микро	Мала	Средња	МСПП	Велика	Укупно	Учешће нефинансијског сектора					
									Предузетници	Микро	Мала	Средња	МСПП	Велика
Број пословних субјеката	Република Србија	243.590	84.105	10.154	2.263	340.112	501	340.613	71,5	24,7	3,0	0,7	99,9	0,1
	Регион Војводине	62.514	21.281	2.696	619	87.110	140	87250	71,6	24,4	3,1	0,7	99,8	0,2
Број запослених	Република Србија	247.775	154.073	203.681	232.003	837.532	437.910	1.275.442	19,4	12,1	16,0	18,2	65,7	34,3
	Регион Војводине	65.820	39.156	55.325	63.862	224.163	92.841	317.004	20,8	12,4	17,5	20,1	70,7	29,3
Промет у мил. РСД	Република Србија	1.116.068	1.476.356	1.952.475	2.064.981	6.609.880	3.539.947	10.149.827	11,0	14,5	19,2	20,3	65,1	34,9
	Регион Војводине	292.521	428.608	487.284	597.792	1.806.205	1.012.410	2.818.615	10,4	15,2	17,3	21,2	64,1	35,9
БДВ у мил. РСД	Република Србија	284.154	188.521	338.364	411.480	1.222.519	953.383	2.175.902	13,1	8,7	15,6	18,9	56,2	43,8
	Регион Војводине	75.169	44.247	85.154	119.382	323.952	224.357	548.309	13,7	8,1	15,5	21,8	59,1	40,9

Сектор малих и средњих предузећа са предузетницима у Војводини апсорбује већи проценат запослених - 70,7%, (већи за 5 процентних поена) и бележи веће учешће у стварању бруто додате вредности, 59,1% (већи за 3 процентна поена) у односу на удео истих показатеља за МСПП на нивоу Србије (више у Табели 3. у Анексу).

У структури МСПП на нивоу Србије, а и региона Војводине предузетници чине 71,5% и 71,6% пословних субјеката овог подсектора.

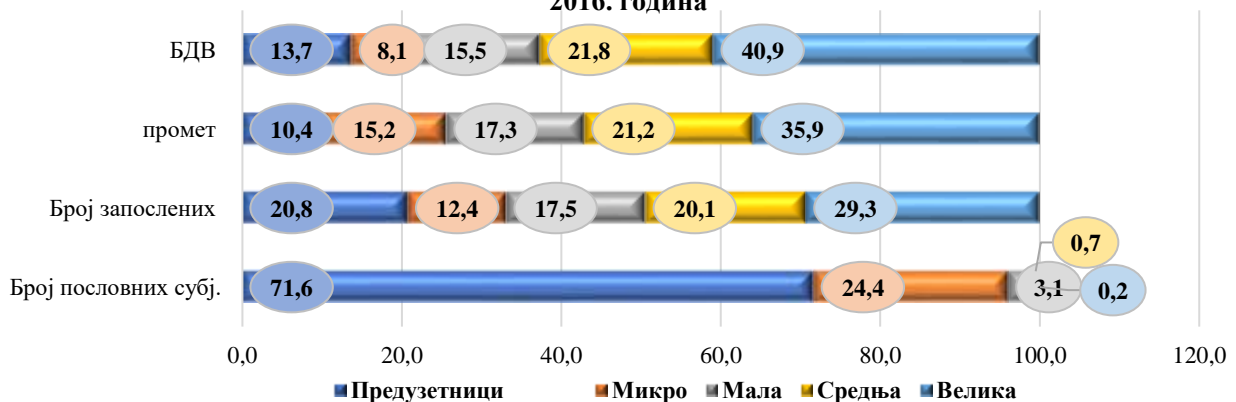
Укупно, подсектор МСПП Војводине чини 87.250 предузећа, што обухвата 99,8% активних предузећа у нефинансијском сектору региона, запошљава 224.163 радника (70,7%), остварује промет од 1.806 млрд РСД (64,1%) и бруто додату вредност од 323 млрд (или 59,1% од укупно остварене БДВ у нефинансијском сектору привреде региона Војводине).

Графикон 9. Структура нефинансијског сектора Војводине (МСПП и велика предузећа) у оствареним индикаторима пословања, 2016. година

У 2016. години, са седиштем на територији Војводине пословало је 62.514 предузетника (71,6%), 21.281 микро предузеће (са учешћем од 24,4%), 2.696 малих предузећа (учешће, 3,1%), 619 средњих предузећа (учешће 0,7%) и 140 великих предузећа (0,2%).

Графикон 10. Структура нефинансијског сектора привреде Војводине, по предузећима по величини, у оствареним индикаторима пословања, 2016. година

Посматрајући број запослених у предузећима по величини, у нефинансијском сектору Војводине, највећи број запослених је у великим предузећима (92.841 лице односно 29,3%), потом у предузетништву (65.820 лица, 20,8%) и толико приближно у

средњим предузећима (63.862 лица или 20,1%). У малим предузећима запослено је 55.325 лица (17,5%) и у микро предузећима 39.156 запослених лица (12,4%).

Највећи промет у 2016. години остварила су велика предузећа у износу од 1.012,4 млрд динара (35,9%), средња у износу од 597,8 млрд динара (21,2%) и мала предузећа у износу од 487,3 млрд динара (17,3%).

Највећа бруто додата вредност реализована је у великим предузећима у износу од 224 млрд динара (40,9%), у средњим предузећима у износу од 119,4 млрд динара (18,9%) и у малим предузећима у износу од 85,1 млрд динара (15,6%).

Табела 5. Преглед индикатора привређивања пословних субјеката по величини у Војводини, 2016. година

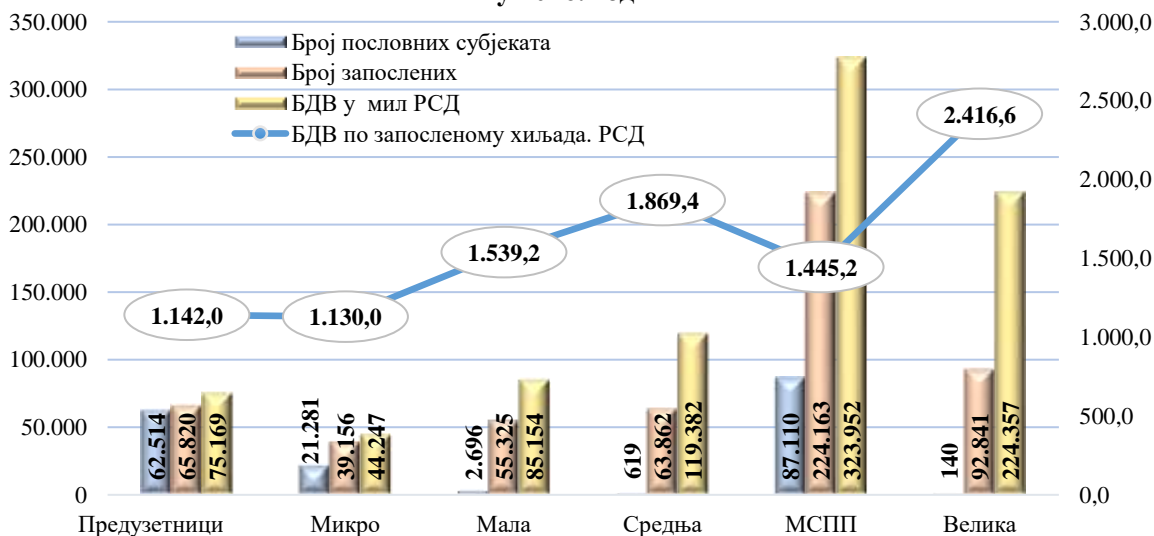
Величина предузећа	Број пословних субјеката	Број запослених	Промет у мил. РСД	БДВ у мил. РСД	БДВ по запосленом у хиљадама РСД
Предузетници	62.514	65.820	292.521	75.169	1.142,0
Микро	21.281	39.156	428.608	44.247	1.130,0
Мала	2.696	55.325	487.284	85.154	1.539,2
Средња	619	63.862	597.792	119.382	1.869,4
МСПП	87.110	224.163	1.806.205	323.952	1.445,2
Велика	140	92.841	1.012.410	224.357	2.416,6

2.2. Продуктивност рада предузећа по величини

Продуктивност рада мерена БДВ по запосленом највећа је у великим предузећима региона (2,416 милиона динара по запосленом), затим у средњим предузећима (1,869 милиона динара по запосленом).

Продуктивност подсектора МСПП у Војводини у 2016. години износи 1,445 милиона динара по запосленом.

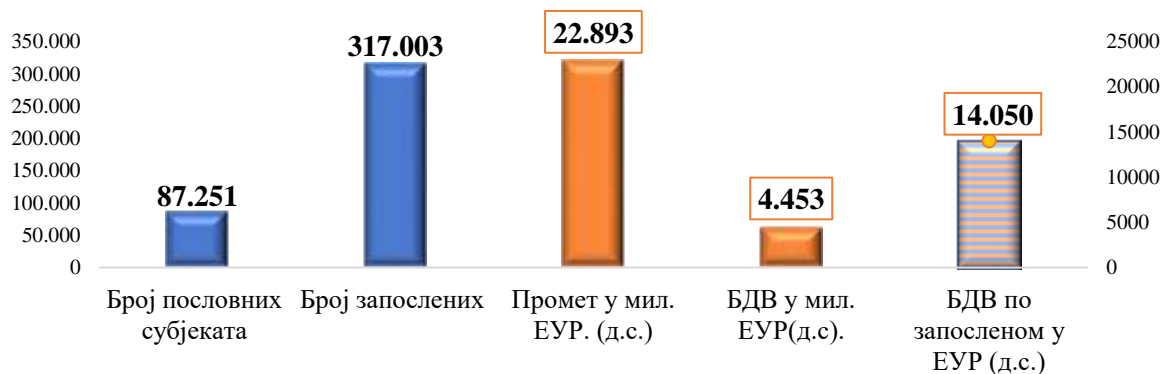
Графикон 11. Структура пословних субјеката привреде региона Војводине, по величини са индикаторима привређивања, у 2016. години

Најнижа продуктивност рада је у микро предузећима (1,13 мил динара по запосленом) и код предузетника (1,14 мил. динара по запосленом).

Индикатори пословања (остварени промет, БДВ и продуктивност рада) нефинансијског сектора Војводине за 2016. годину прерачунати у еврима дати су у следећем графичком приказу:

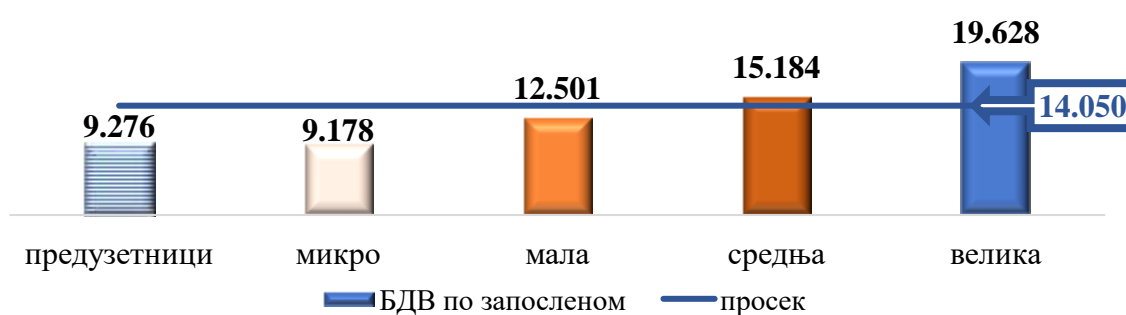
Графикон 12. Структура привреде АП Војводине, према различитим параметрима пословања, 2016. година

Укупан нефинансијски сектор региона у 2016. години остварио је промет од 22,9 млрд евра и бруто додату вредност од 4,4 млрд евра.

Продуктивност рада нефинансијског сектора региона, мерена БДВ по запосленом у 2016. години износи 14.050 евра, што је за 13,9% више од просека оствареног на нивоу нефинансијског сектора Србије.

Графикон 13. Продуктивност (БДВ по запосленом) за нефинансијски сектор у Војводини, у ЕУР, 2016. година

Како располажемо компаративним показатељима продуктивности само за подсектор МСПП Србије са ЕУ и државама региона, можемо констатовати да је продуктивност рада знатно нижа у односу на просек ЕУ 28 и већину посматраних земаља из окружења. Продуктивност МСПП у Србији је 3,7 пута нижа у односу на просек ЕУ 28 (2,4 пута нижа у односу на продуктивност у Словенији и 1,37 пута поредећи са Хрватском). У односу на земље у окружењу већа је једино од Бугарске (детаљније у Табели 4. у Анексу).

Са аспекта учешћа у индикаторима пословања нефинансијског сектора Србије (број предузећа, запосленост и БДВ), подсектор МСПП Србије има приближно сличну заступљеност.

2.3. Основна кретања развијености предузећа по величини у периоду 2010-2016. године

Динамика пострецесионог опоравка нефинансијског сектора Војводине у периоду од 2010. до 2016. године била је успорена. Пословне перформансе побољшане су тек у 2016. години, што се може делимично објаснити унапређењем укупног пословног амбијента, подстицајним мерама државе и започетом финансијском консолидацијом. У великим предузећима структурне реформе још нису завршене.

Предузете мере и активности (у Години предузетништва, 2016. године) на подручју побољшања пословне климе позитивно су утицале на динамичнији развој предузетништва, отварање нових компанија, директне финансијске и нефинансијске подршке преузетницима и стимулисање развоја предузетничког духа. Отпочете мере и активности су део десетогодишњег програма подстицаја за развој предузетништва. По свим параметрима пословања 2016. година је била добра година за предузетнике. Повећан је број новоотворених фирми, остварен знатно већи промет, као и допринос стварању бруто додате вредности.

Табела 6. Структура учешћа МСПП и великих предузећа у индикаторима привређивања нефинансијског сектора у Војводини, 2010. и 2016. године

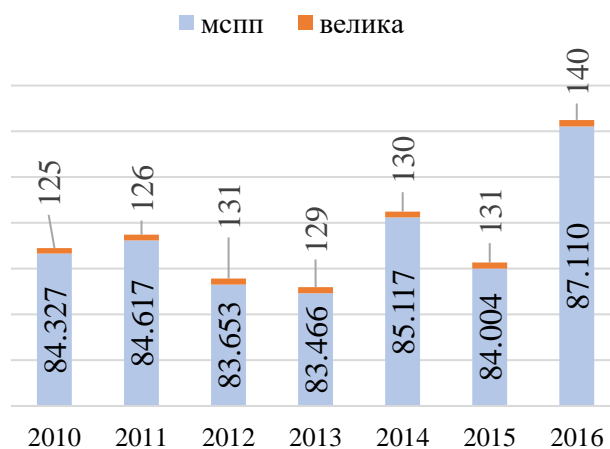
	2010. МСПП	%	2010. Велика предузећа	%	укупно 2010.	2016. МСПП	%	2016. Велика предузећа	%	укупно 2016.	индекс 2016/ 2010.
Број пословних субјеката	84.327	99,9	125	0,1	84.452	87.110	99,8	140	0,2	87.250	103,3
Број запослених	226.238	73,7	80.645	26,3	306.883	224.163	70,7	92.841	29,3	317.004	103,3
Промет	1.302.591	63,9	737.270	36,1	2.039.861	1.806.205	64,1	1.012.410	35,9	2.818.615	138,2
БДВ	221.172	59,1	153.234	40,9	374.406	323.952	59,1	224.357	40,9	548.309	146,4

На основу табеле је евидентно да није било значајних структуралних промена, када се говори о категоријама броја пословних субјеката и броја запослених. Незнатне измене настале су као последица ширења и прерастања малих предузећа у средња, односно средњих предузећа у велика.

Резултат тих померања јесте повећање запослености у нефинансијском сектору Војводине за 3,3% или за 10.121 лице. Вредност промета нефинансијског сектора Војводине у 2016. години у односу на остварен ниво у 2010. години повећана је за 38,2%, и остварена бруто додата вредност за 46,4%.

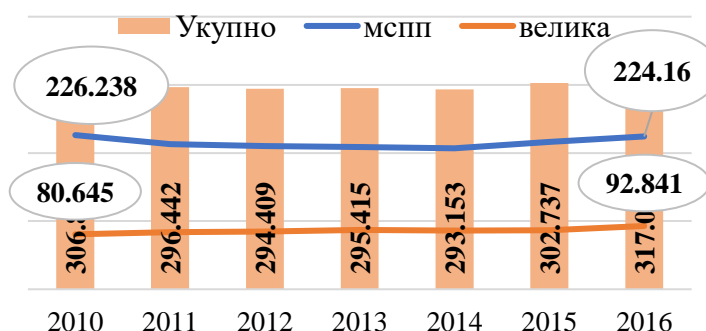
У сектору МСПП нефинансијског сектора Војводине у 2016. години број привредних субјеката повећан је за 2783 предузећа или за 3,3%. Сектор великих предузећа бројнији је за **15 предузећа (12,0%)**. Како је критеријум за класификацију предузећа по величини број запослених, (у овом случају до и преко 249 запослених), прелазак средњих у велика предузећа из године у годину варира и узима се са резервом, али је битно то да је у овом периоду задржан позитиван тренд раста што указује на ширење и јачање неких средњих предузећа и њихово одржавање у сектору великих.

Графикон 14. Структура броја пословних субјеката у Војводини, по величини

У сектору МСПП у Војводини 2016. године, било је запослено 224.163 радника, што представља пад у односу на 2010. годину за 2.075 радника или 0,9%. Запосленост у сектору великих предузећа у 2016. години (92,841 радника) у односу на ниво запослености у 2010. години повећана је за 15,1% односно 12.196 лица. Резултат датих померања на крају 2016 године је повећање броја запослених у нефинансијском сектору Војводине за 10.121 радника.

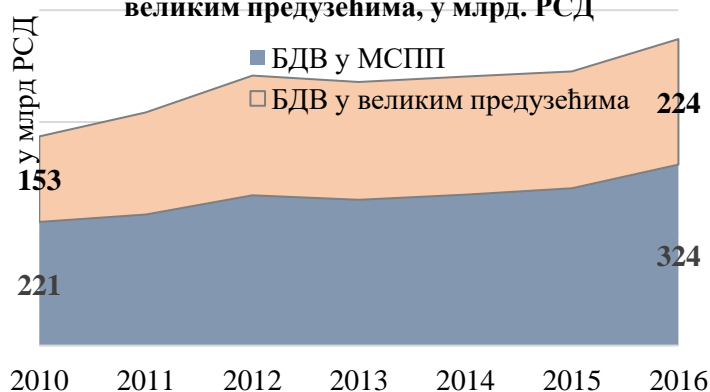
Графикон 15. Број запослених у МСПП и великим предузећима у Војводини

Вредност промета великих предузећа у нефинансијском сектору Војводине у 2016. години у односу на остварен ниво у 2010. години повећана је за 37,3% (износи 2.818,6 млрд РСД), што указује на повећање економске активности и проширење тржишта.

Остварена бруто додата вредност (подаци су изражени у базним ценама) нефинансијског сектора региона Војводине, у 2016. години повећана је за 46,4%, (548,3 млрд РСД). Стопа седмогодишњег раста БДВ скоро је уједначена у оба сектора, тј. и сектору МСПП и код великих предузећа (редом 46,5% , 46,4%). Преглед кретања остварене БДВ у млрд динара дата је у Графикону 16.

Графикон 16. Остварена БДВ у МСПП и великим предузећима, у млрд. РСД

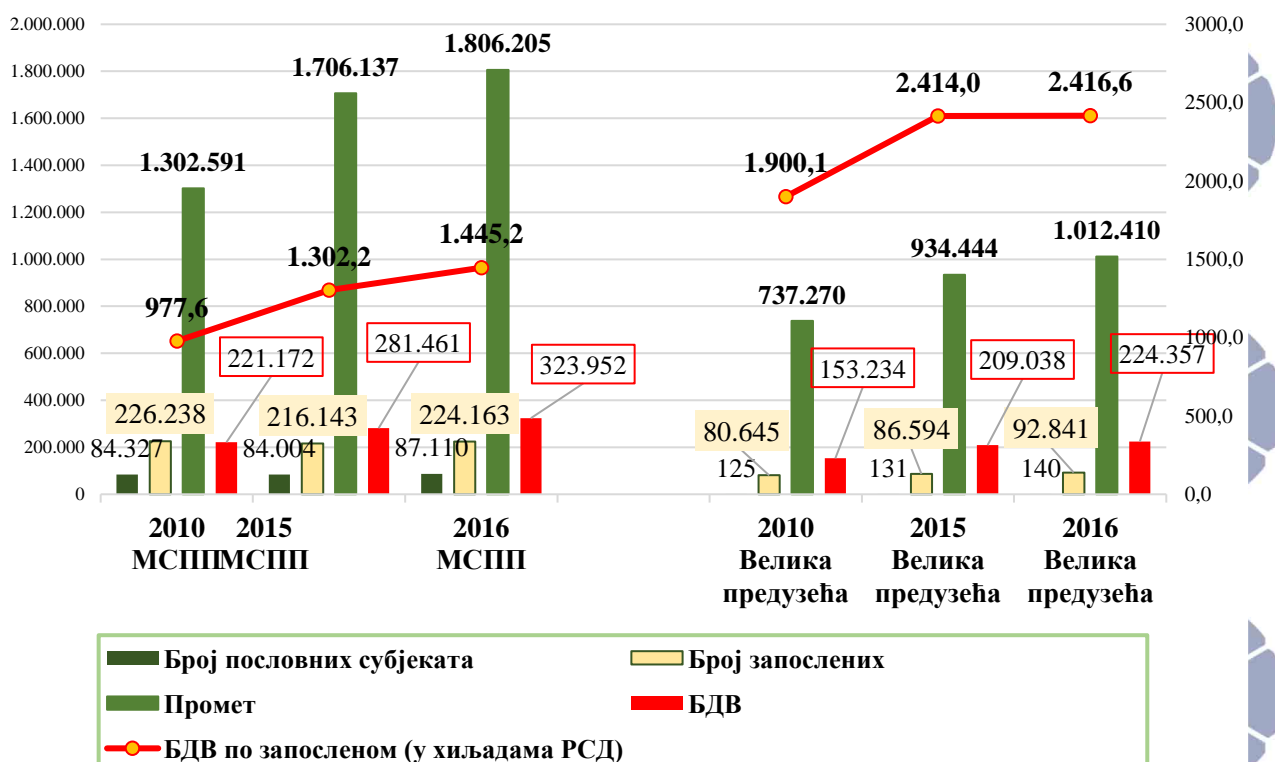

Табела 7. Преглед промена кретања неких индикатора привређивања у МСПП и великим предузећима у Војводини, за период 2010-2016. године

	2010. МСПП	2016. МСПП	разлика	индекс 2016/2010	2010. велика предузећа	2016. велика предузећа	разлика	индекс 2016/ 2010.
Број пословних субјеката	84.327	87.110	2.783	103,3	125	140	15	112,0
Број запослених	226.238	224.163	-2.075	99,1	80.645	92.841	12.196	115,1
Промет у 000 РСД (текуће цене)	1.302.591	1.806.205	503.614	138,7	737.270	1.012.410	275.140	137,3
БДВ у мил. РСД (текуће цене)	221.172	323.952	102.780	146,5	153.234	224.357	71.123	146,4
БДВ по запосленом (у 000 РСД, текуће цене)	977,6	1.445,20	467,60	147,8	1.900,10	2.416,60	516,50	127,2

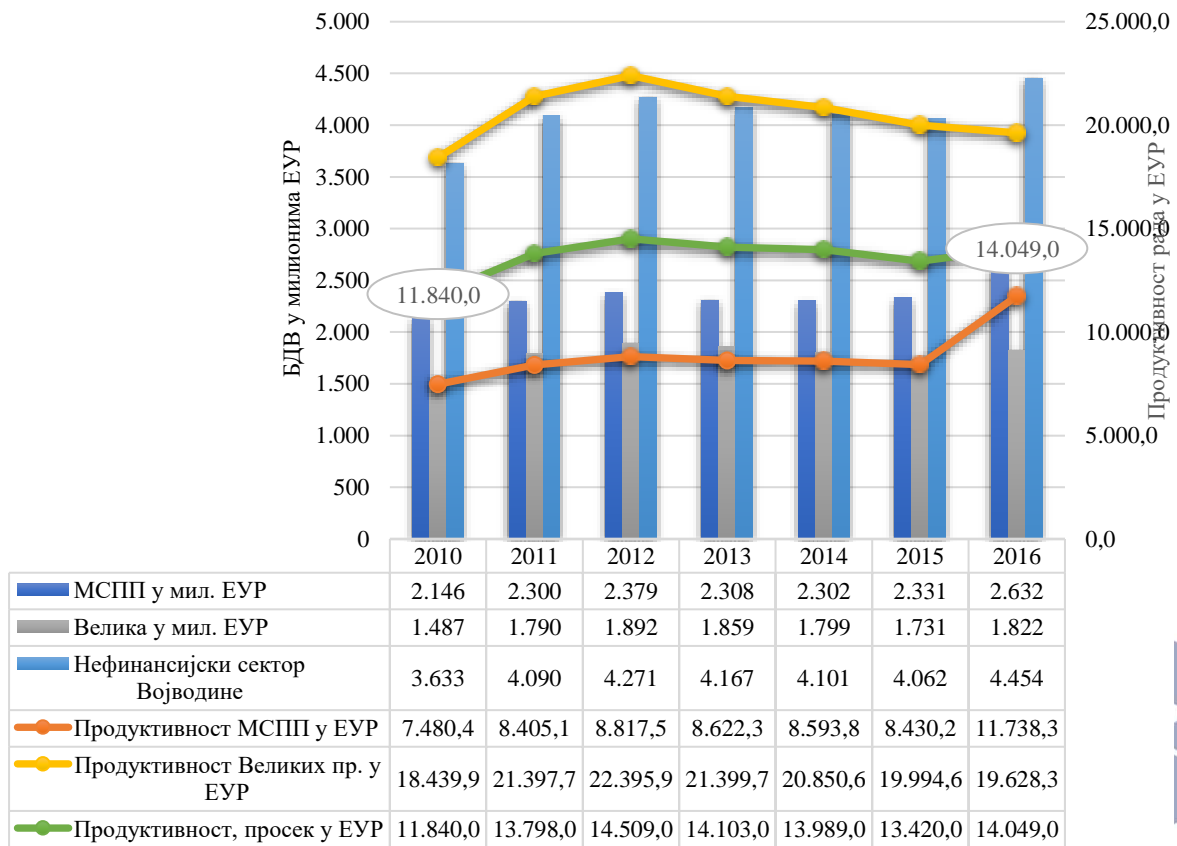
У периоду 2010-2016. године повећана је и продуктивност рада, мерена БДВ по запосленом, и то у сектору МСПП за 47,8%, а у сектору великих предузећа за 27,2%, што је резултирало да продуктивност рада нефинансијског сектора Војводине у 2016. години, обрачуната у РСД и мерена БДВ по запосленом, буде просечно већа за 41,8%.

Графикон 17. Преглед кретања значајнијих индикатора привређивања МСПП и великих предузећа у Војводини за 2010, 2015. и 2016. годину

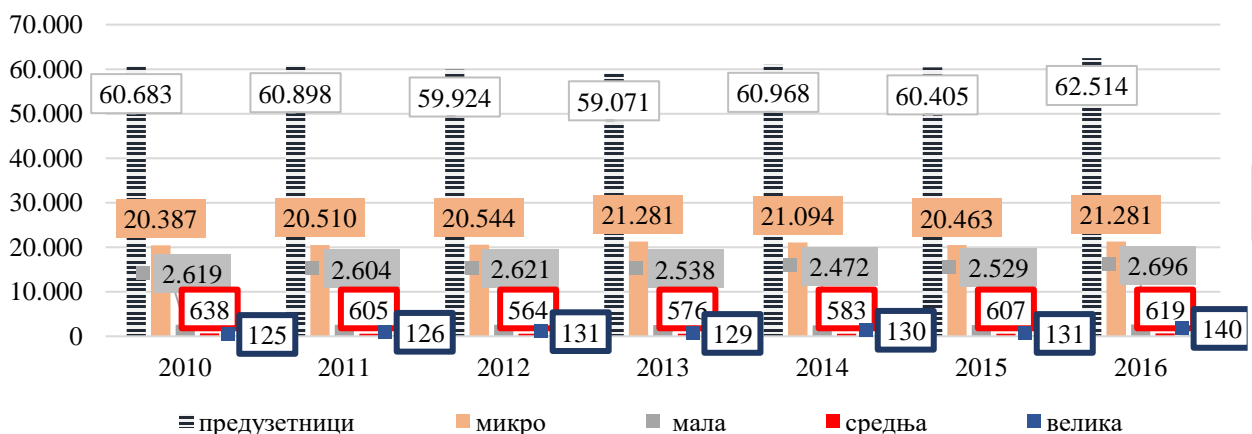
Прерачуно у ЕУР, продуктивност рада нефинансијског сектора Војводине у 2016. години већа је за 18,7% у односу на 2010. годину. У складу са кретањем током седмогодишњег периода, просечан годишњи пораст продуктивности рада износио је 3,1%. Највећи скок продуктивности рада евидентан је у МСПП у 2016. години (Графикон 18).

Графикон 18. Кретање БДВ нефинансијског сектора и продуктивности рада, прерачуно у ЕУР, Војводина

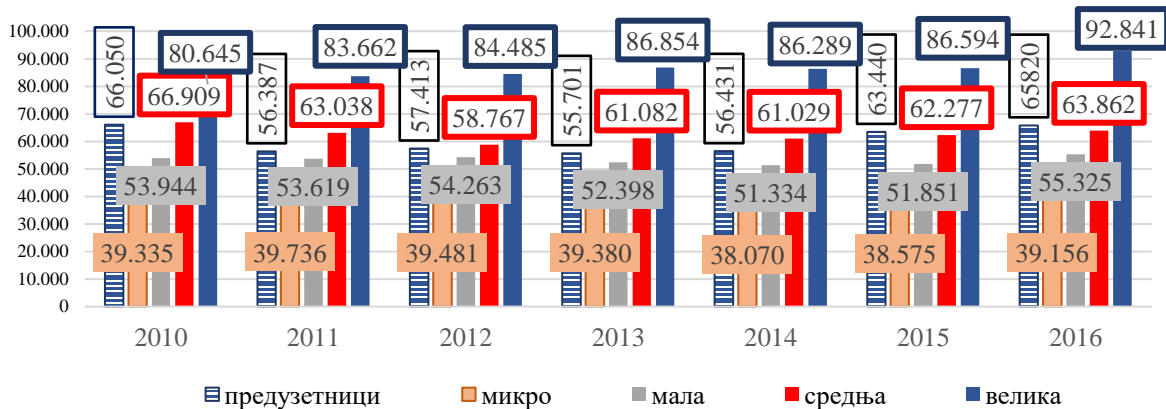
Број предузећа у нефинансијском сектору Војводине је повећан у периоду 2010-2016. године (за 2.783 предузећа), и то су углавном предузетници и микро предузећа (1.831 предузетник и 894 микро предузећа). Бројнија су и мала предузећа (за 77

Графикон 19. Број предузећа по величини у Војводини

предузећа) и велика (за 15 предузећа), dok је број средњих предузећа смањен за 19 предузећа. Нека од средњих предузећа су ојачала и прешла у велика али има и оних која су у овом периоду ликвидирана.

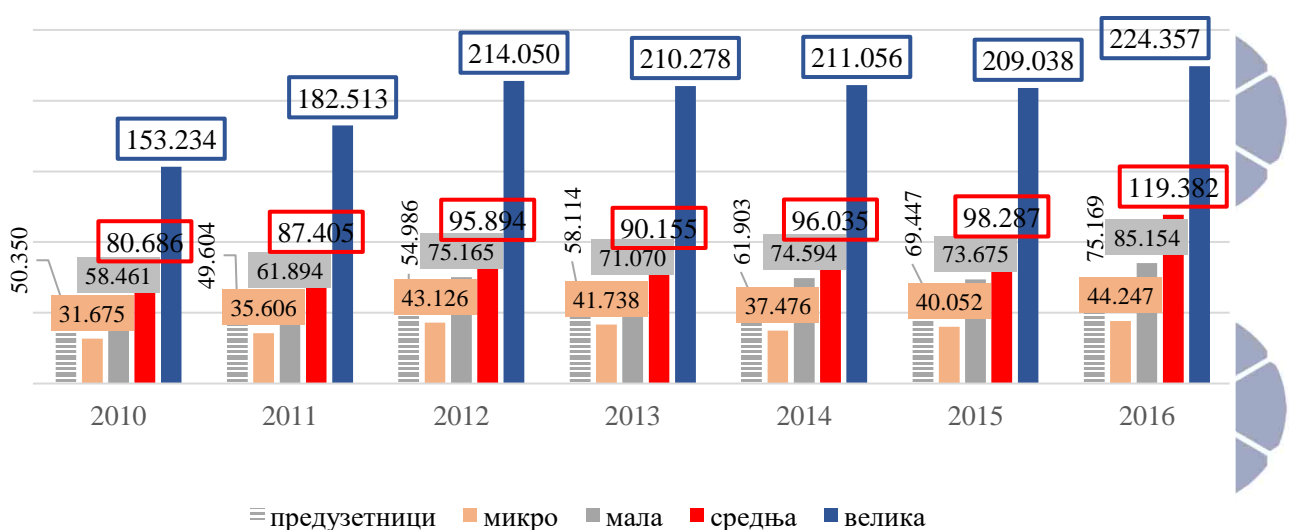
Графикон 20. Број запослених лица, у предузећима по величини у Војводини

Значајних структуралних промена није било. Благе промене у броју привредних субјеката и запослених у микро, средњим и великим предузећима последица је ширења и прерастања малих предузећа у средња, односно средњих у велика. Поредићи са нивоом запослености у 2010. години, до највећих промена је дошло у великим предузећима где је 2016. године забележено повећање од 15,1%, и у малим предузећима повећање од 2,6%. У средњим предузећима је забележено смањење запослености за 4,5%, и стагнација код предузетника и микро предузећа.

По свим параметрима пословања 2016. година је била добра година за предузетнике. Повећан је број новоотворених фирми, остварен знатно већи промет и допринос у стварању бруто додате вредности.

Графикон 21. Бруто додата вредност осатварена у предузећима по величини Војводина, у мил. РСД, текуће цене

У односу на ниво развијености у 2010. години, број предузетника у 2016. години је повећан за 3,3%, запосленост је нешто мања од у односу на ниво од пре седам година

(за 0,3%), а остварена бруто додата вредност већа за 49,3%. Ниво продуктивности рада код предузетника и ако на најнижем нивоу, у 2016. години у односу на 2010. годину повећана је за 49,8%.

У периоду 2010-2016, у микро предузећима нефинансијског сектора Војводине запосленост је смањена за 0,5%, а БДВ повећана за 39,7% и као резултат поменутих померања продуктивност је повећана за 40,3%.

У малим предузећима у 2016. години у односу на стање у 2010. години, запосленост је повећана за 2,6% а БДВ за 45,7%, те је продуктивност рада забележила повећање од 42%.

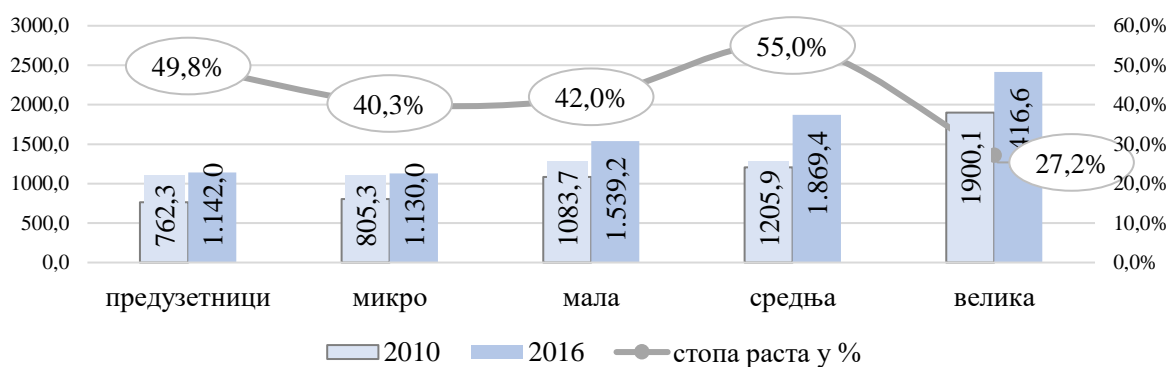
Пад запослености у средњим предузећима у 2016. години у односу на стање у 2010. години за 4,6% заједно са порастом БДВ-а од 48% резултирао је највећим порастом продуктивности од 55%.

Продуктивност рада МСПП нефинансијског сектора Војводине у 2016. години забележила је убрзанији раст (пораст за 47,8%) у односу на раст у сектору великих предузећа (пораст за 27,2%) поредећи са истим нивоом у 2010. години.

У великим предузећима повећање запослености за 12,0% и пораст БДВ за 46,4%, у седмогодишњем периоду резултирало је успореним растом продуктивности од 27,2%.

У сектору великих предузећа, достигнут ниво продуктивности у односу на предузећа по величини из сектора МСПП је знатнији, јер је у једном броју великих предузећа завршено реструктурирање и продуктивност доведена у склад са технолошком опремљеношћу, док у неким још није завршен процес приватизације и преструктурирања.

Графикон 22. Стопа пораста нивоа продуктивности рада у предузећима по величини у Војводини, 2016/2010. године (БДВ по запосленом у хиљадама РСД)

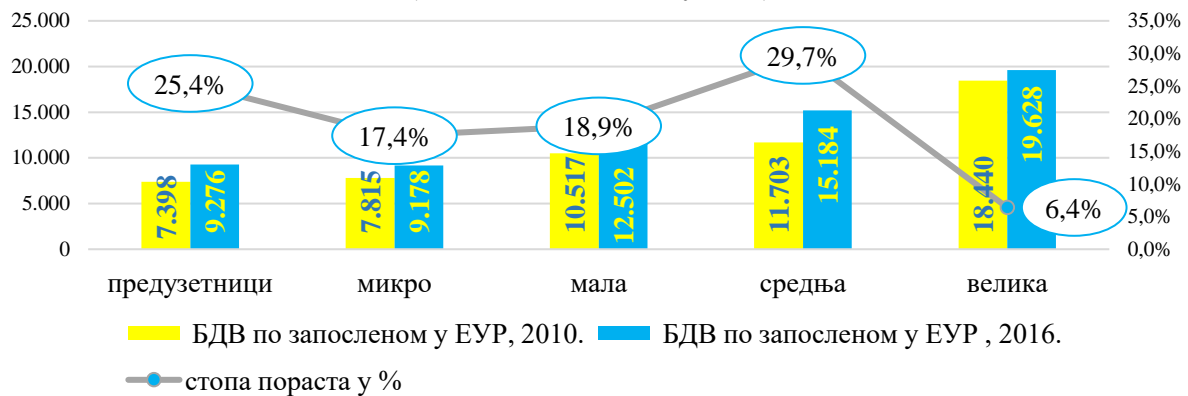

Да би кретање индикатора пословања у периоду 2010-2016. године сагледали реалније, остварена бруто додата вредности прерачуната је у складу са променама динарске вредности у односу на евро на основу званичног курса НБС (вредност периода).

Изражен ниво бруто додате вредности у еврима коригује и смањује стопе промена, што је евидентно и у прегледу кретања индикатора БДВ по запосленом израженом у еврима (Графикон 22).

Стопа раста нивоа продуктивности рада, мерена БДВ у еврима по запосленом, у 2016. години, код предузетника, бележи повећање од 25,4%. У овом седмогодишњем периоду, пораст нивоа продуктивности рада мерен БДВ по запосленом, осим код предузетника убрзан је и код средњих предузећа (за 29,7%), док је код великих предузећа забележен спорији раст (стопа раста нивоа продуктивности у 2016. години у односу на

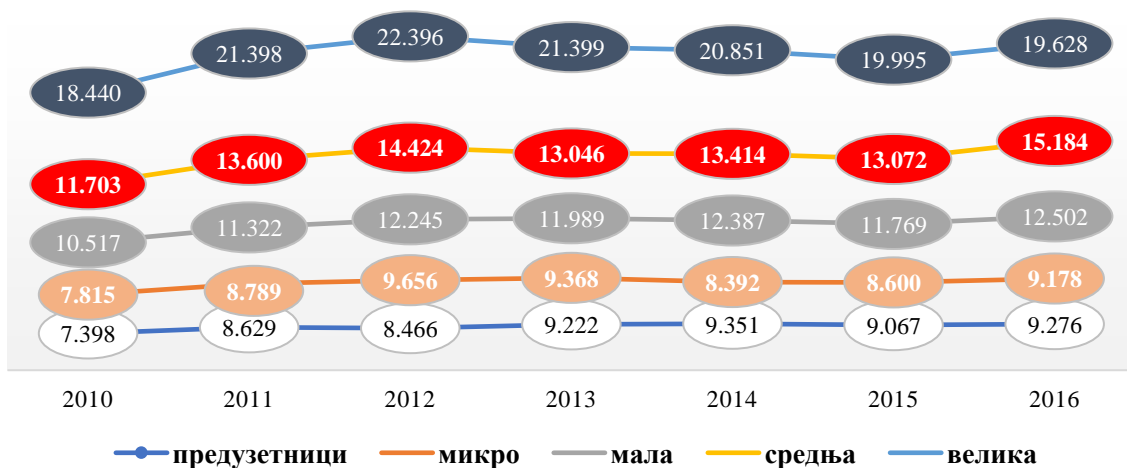
Графикон 23. Стопа пораста продуктивности рада у предузећима по величини, Војводина, 2016/2010; (БДВ по запосленом у ЕУР)

ниво у 2010. години износила је само 6,4%).

Индикатор продуктивности рада по запосленом обрачунат у еврима даје реалнију слику кретања развијености сектора предузећа по величини (Графикон 23).

Графикон 24. Кретање продуктивности рада у предузећима по величини, обрачунато у ЕУР, Војводина, 2010-2016.година

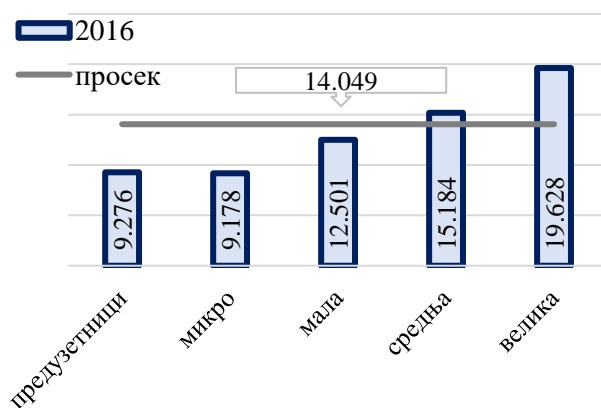
У нефинансијском сектору привреде Војводине, продуктивност рада је највећа у сектору великих предузећа и износи 19.628 еура БДВ по запосленом, док је најнижа у микро предузећима (9.178 евра БДВ по запосленом) и код предузетника (9.276 евра БДВ по запосленом).

У односу на ниво продуктивности рада у МСПП (који у 2016. години, просечно за овај сектор износи 11.738 евра БДВ по запосленом) ниво продуктивности рада у великим предузећима је за 67% виши.

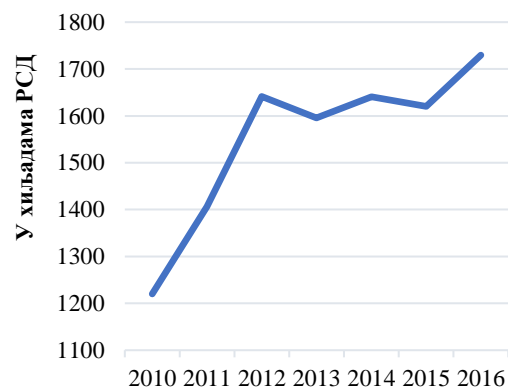
Просечан ниво продуктивности рада у нефинансијском сектору привреде Војводине, у 2016. години, износи 14.049 евра бруто додате вредности по запосленом, што је за 18,6% више у односу на просек нефинансијског сектора Војводине у 2010. години.

Већи ниво продуктивности од просека остварује се само у великим и средњим предузећима (Графикон 25).

Графикон 25. Просечан ниво продуктивности рада по запосленом (у еврима) за нефинансијски сектор привреде Војводине, 2016. година

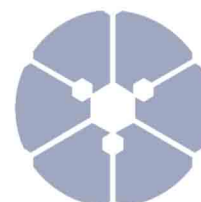
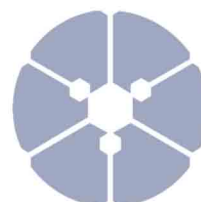
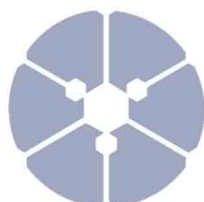
Графикон 26. Кретање продуктивности нефинансијског дела привреде Војводине, мерена БДВ по запосленом

Побољшање пословне климе је позитивно утицало на јачање предузетништва. Мерено оствареном величином промета и БДВ, у периоду 2010-2016. године, интензитет ширења МСПП убрзано је пратио сектор великих предузећа. Сектор МСПП повећао је ниво промета за 41,3% и ниво бруто додате вредности за 49,6% (у текућим ценама). Јачањем основних перформанси, сектор МСПП је готово удвостручио ниво продуктивности свог пословања (обрачунато у текућим ценама, по просечној годишњој стопи од 12,3%, индекс периода 186,3), док је код великих предузећа продуктивност расла нешто спорије (по просечној стопи од 5,6%, индекс периода 139,3).

2.4. Основна кретања индикатора развијености предузећа по величини у 2016. години у односу на 2015. годину

У 2016. години, укупан број активних субјеката нефинансијског сектора привреде Војводине повећан за 3,7% и то великих предузећа за 6,9% (9 предузећа), средњих за 2,0% (12 предузећа) и малих за 6,6% (167 предузећа), што осликава и повећана запосленост.

Запосленост на нивоу укупног нефинансијског сектора региона Војводине, међугодишње, повећана је за 4,7% или за 14.267 нових радних места. У сектору великих предузећа у 2016. години, број запослених је повећан за 7,2% или за 6.247 лица а у МСПП за 3,7% или за 8.020 лица. Повећање броја малих, средњих и великих предузећа уједначено је пратила и запосленост, јер су многа од тих предузећа ширењем своје делатности запошљавала нове раднике и надмашујући гранични број по критеријуму разврставања, прелазиле у следећу категорију величине. Укупан промет нефинансијског сектора Војводине, у текућим ценама, међугодишње повећан је за 6,7% а БДВ за 11,8%.

Табела 8. Индикатори развијености нефинансијског сектора Војводине, разврстаног по предузећима по величини

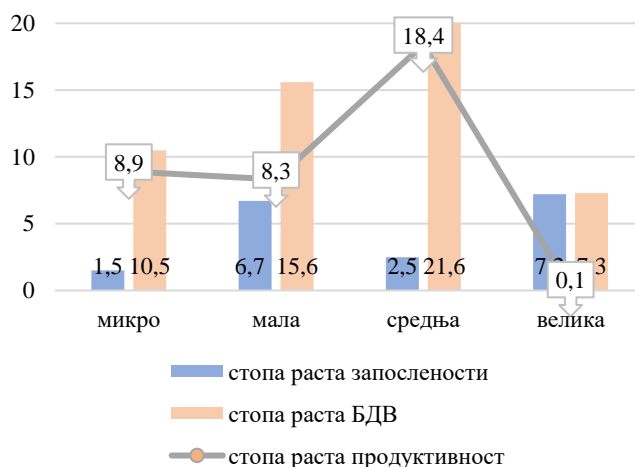
	Број пословних субјеката			Број запослених			Промет у мил. РСД			БДВ у мил. РСД		
	2015.	2016.	2016/2015.	2015.	2016.	2016/2015.	2015.	2016.	2016/2015.	2015.	2016.	2016/2015.
Предузетници	60.405	62.514	103,5	63.440	65.820	103,8	274.194	292.521	106,7	69.447	75.169	108,2
Микро	20.463	21.281	104,0	38.575	39.156	101,5	390.013	428.608	109,9	40.052	44.247	110,5
Мала	2.529	2.696	106,6	51.851	55.325	106,7	441.261	487.284	110,4	73.675	85.154	115,6
Средња	607	619	102,0	62.277	63.862	102,5	600.670	597.792	99,5	98.287	119.382	121,5
МСПП	84.004	87.110	103,7	216.143	224.163	103,7	1.706.137	1.806.205	105,9	281.461	323.952	115,1
Велика	131	140	106,9	86.594	92.841	107,2	934.444	1.012.410	108,3	209.038	224.357	107,3
Укупно	84.135	87.250	103,7	302.737	317.004	104,7	2.640.581	2.818.615	106,7	490.499	548.309	111,8

Сектор МСПП је остварио већи промет за 5,9% (учешће, 64,1% од укупног промета нефинансијског сектора) и БДВ већу за 15,1% (учешће, 59,1% од укупно остварене БДВ нефинансијског сектора региона).

Међугодишње стопе раста бруто додате вредности, у свим разврстаним групама предузећа по величини расле су по знатно вишим стопама од раста запослености, што се одразило на раст продуктивности.

Највећи раст продуктивности забележен је у предузећима средње величине (по међугодишњој стопи од 18,4%) и малим предузећима (по међугодишњој стопи од 8,3%), што упућује на технолошко структуралне промене унутар МСПП региона Војводине. Потоње указује да све већи број предузећа у сектору МСПП своју производњу технолошки унапређују и производе производе више додате вредности. У малим и средњим предузећима региона Војводине послује 3,8% од укупног броја субјеката, који запошљавају 37,5% радника, остварују 38,5% промета и 37,3% БДВ.

Графикон 27. Међугодишње кретање продуктивности рада (2016/2015)

Велика предузећа запошљавају 29,3% радника, остварују 35,9% промета и 40,9% БДВ, од реализације укупног нефинансијског сектору региона.

2.5. Индикатори нефинансијског дела привреде Војводине, по секторима делатности, 2016. година

У нефинансијском сектору Војводине концентрисано је 25,6% предузећа, запослено 24,9% радника који остварују 25,2% бруто додате вредности Републике Србије (Табела 9).

Табела 9. Преглед индикатора нефинансијског сектора Србије и Војводине по секторима делатности, 2016. година, и учешће (%)

	Сектори делатности	Број предузећа			Број запослених			БДВ у мил. РСД		
		Србија	регион Војводине	% учешћа	Србија	регион Војводине	% учешћа	Србија	регион Војводине	% учешћа
	Укупно	340,613	87,250	25.6	1,275,442	317,004	24.9	2,175,902	548,309	25.2
1.	Пољопривреда, шумарство и рибарство	6,059	2,593	42.8	33,618	20,061	59.7	61,272	43,539	71.1
2.	Рударство	502	67	13.3	12,235	1,204	9.8	20,097	5,183	25.8
3.	Прерађивачка индустрија	53,450	13,542	25.3	382,876	115,346	30.1	595,249	237,929	40.0
4.	Снабдевање електричном енергијом, гасом и паром	839	171	20.4	39,424	1,394	3.5	185,683	6,201	3.3
5.	Снабдевање водом и управљање отпадним водама	1,313	445	33.9	38,485	11,658	30.3	45,772	13,950	30.5
6.	Грађевинарство	24,227	6,046	25.0	77,983	16,527	21.2	119,141	25,789	21.6
7.	Трговина на велико и мало и поправка моторних возила	95,891	24,671	25.7	292,603	75,653	25.9	395,625	89,914	22.7
8.	Саобраћај и складиштење	34,802	8,922	25.6	103,972	17,353	16.7	193,624	54,696	28.2
9.	Услуге смештаја и исхране	24,957	6,979	28.0	56,254	12,688	22.6	46,949	10,698	22.8
10.	Информисање и комуникације	11,983	2,807	23.4	45,899	7,657	16.7	173,699	16,561	9.5
11.	Финансијске делатности и делатност осигурања	2,350	602	25.6	4,544	1,229	27.0	4,044	1,203	29.7
12.	Пословање некретнинама	1,991	433	21.7	4,937	1,100	22.3	20,646	2,136	10.3
13.	Стручне, научне, иновационе и техничке делатности	41,881	9,922	23.7	72,547	15,064	20.8	124,412	20,026	16.1
14.	Административне и помоћне услужне делатности	9,137	2,364	25.9	65,567	10,788	16.5	62,918	9,790	15.6
14.	од 1 до 14	309,382	79,564	25.7	1,230,944	307,722	25.0	2,049,131	537,615	26.2
15.	Остале услужне службе	31,231	7,686	24.6	44,498	9,282	20.9	126,771	10,694	8.4

У односу на квантитативне индикаторе по секторима делатности на нивоу Републике Србије, учешће појединих сектора делатности региона Војводине је различито.

У сектору пољопривреде региона Војводине концентрисано је 42,8% предузећа у којима је запослено 59,7% радника и остварује 71,1% бруто додате вредности овог сектора на нивоу Србије.

Сектор прерађивачке индустрије са седиштем предузећа на територији региона Војводине, привређује у 25,3% предузећа (од укупног броја предузећа у овом сектору), запошљава 30,1% радника и остварује 40,0% бруто додате вредности овог сектора у целисти.

По свом доприносу у стварању бруто додате вредности, **сектор пољопривреде и прерађивачке индустрије региона Војводине су изнад учешћа ових сектора из осталих региона Србије** (допринос осталих сектора нефинансијског дела привреде

Војводине у стварању бруто додате вредности, одмах су иза најразвијенијег Београдског региона у коме доминира сектор трговине и сектор саобраћаја и складиштења, али и сви остали сектори делатности).

Допринос нефинансијског сектора Војводине (одмах иза учешћа београдског региона) истиче се и у сектору снабдевања водом и управљању отпадним водама у коме је концентрисано 33,9% предузећа, запослено 30,3% радника и у коме се остварује 30,5% бруто додате вредности. Такође, по учешћу у оствареним индикаторима издваја се и сектор саобраћаја и складиштења који са учешћем у броју предузећа од 25,3%, запошљава 16,7% радника и остварује 28,2% бруто додате вредности од укупно остварене у овом сектору на нивоу Србије.

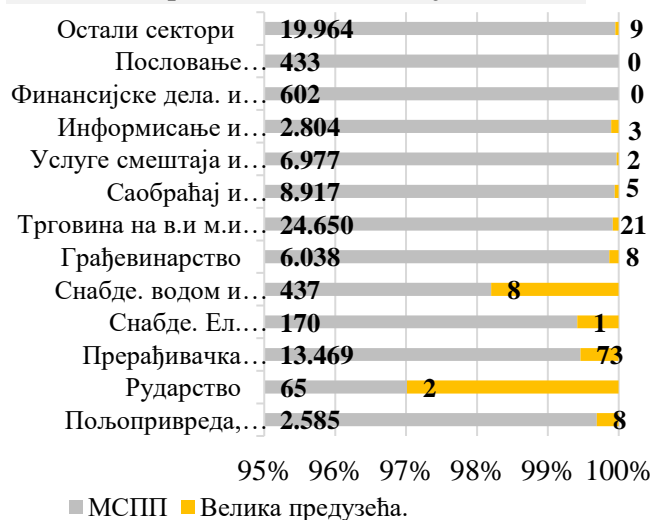
У нефинансијском сектору привреде региона Војводине, у 2016. години највећи број предузећа концентрисан је у сектору *Трговине на велико и мало и поправка моторних возила* (24.671 предузеће, од тога 21 велико предузеће), у сектору *прерађивачке индустрије* (13.542 предузећа, од тога 73 велика предузећа) и у сектору *услуга саобраћаја и складиштења* (8.922 и од тога 5 великих предузећа).

Концентрација запослености у нефинансијском сектору Војводине највећа је у сектору *прерађивачке индустрије* (115.346 радника или 36,4 % од укупног броја запослених).

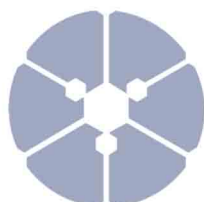
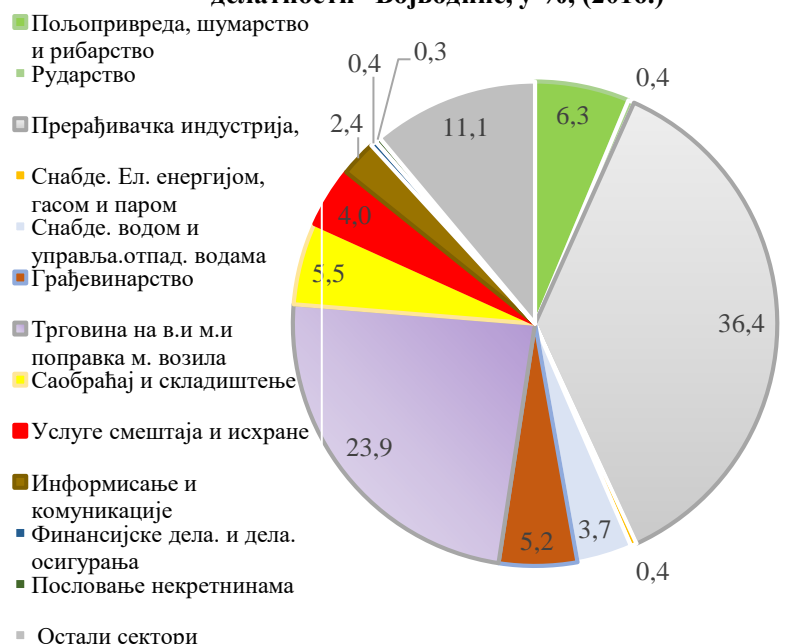
Висок проценат запослених је и у сектору *Трговине на велико и мало и поправка моторних возила* (75.653 радника или 23,9%).

У предузећима сектора пољопривреде запослено је 20.061 радника или 6,3% , у сектору услуга саобраћаја и складиштења 17.353 радника или 5,5%, и у сектору грађевинарства 16.527 радника или 5,2% од укупно броја запослених у нефинансијском делу привреде Војводине.

Графикон 28. Број предузећа груписаних по величини у МСПП и велика предузећа, по секторима делатности Војводине

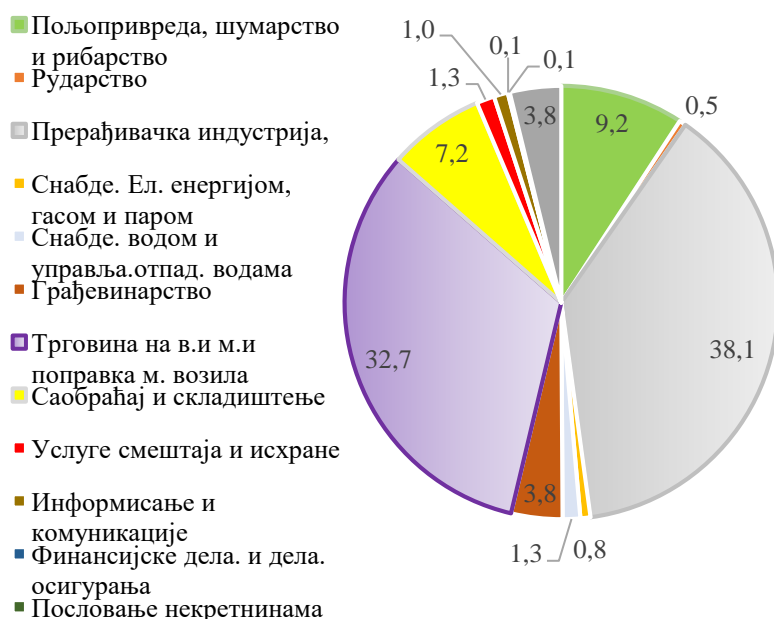

Графикон 29. Број запослених по секторима делатности Војводине, у %, (2016.)

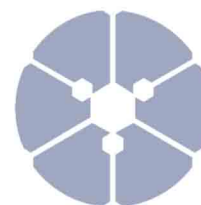
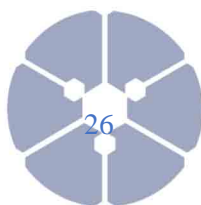
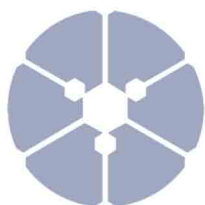

Табела 10. Сектори делатности са прегледом индикатора и учешћа у пословању нефинансијског сектора привреде Војводине, у РСД, 2016. година								
	Број привредних субјеката		Број запослених		Промет у мил.		БДВ у мил.	
		%		%		%		%
Пољопривреда, шумарство и рибарство	2.593	3,0	20.061	6,3	259.518	9,2	43.539	7,9
Рударство	67	0,1	1.204	0,4	13.851	0,5	5.183	0,9
Прерађивачка индустрија	13.542	15,5	115.346	36,4	1.075.135	38,1	237.929	43,4
Снабде.ел.енергијом,гасом и паром	171	0,2	1.394	0,4	21.153	0,8	6.201	1,1
Снабде.водом и управља.отпад. водама	445	0,5	11.658	3,7	37.009	1,3	13.950	2,5
Грађевинарство	6.046	6,9	16.527	5,2	107.754	3,8	25.789	4,7
Трговина на в.и м.и поправка моторних возила	24.671	28,3	75.653	23,9	922.706	32,7	89.914	16,4
Саобраћај и складиштење	8.922	10,2	17.353	5,5	202.188	7,2	54.696	10,0
Услуге смештаја и исхране	6.979	8,0	12.688	4,0	37.656	1,3	10.698	2,0
Информисање, комуникац.	2.807	3,2	7.657	2,4	29.494	1,0	16.561	3,0
Финансијске дела. и дела. осигурања	602	0,7	1.229	0,4	1.648	0,1	1.203	0,2
Пословање некретнинама	433	0,5	1.100	0,3	2.376	0,1	2.136	0,4
Остале услуге	19.973	22,9	35.133	11,1	108.123	3,8	40.513	7,4
Укупно	87.250	100,0	317.004	100,0	2.818.615	100,0	548.309	100,0

Графикон 30. Промет у секторима делатности Војводине, у %, 2016. године

Највећи промет (фактурисана вредност раеализације роба и услуга трећим лицима) остварен је у сектору прерађивачке индустрије Војводине у износу од 1.075,1 млрд динара или 38,1% и у сектору Трговине на велико и мало и поправка моторних возила остварен је у вредност од 922,7 млрд динара или 32,7% од укупног промета нефинансијског дела привреде Војводине.

Посматрано по секторима делатности нефинансијског дела привреде Војводине, са аспекта доприноса у стварању бруто додате вредности, највеће учешће има сектор прерађивачке индустрије (43,4%), сектор *Трговине на велико и мало и поправка моторних возила*, (16,4%), сектор *саобраћаја и складиштења* (10,0%), сектор *пољопривреде* (7,9%) и сектор *грађевинарства* (4,7%).

Графикон 31. Бруто додата вредност по секторима привреде Војводине у % , 2016. године

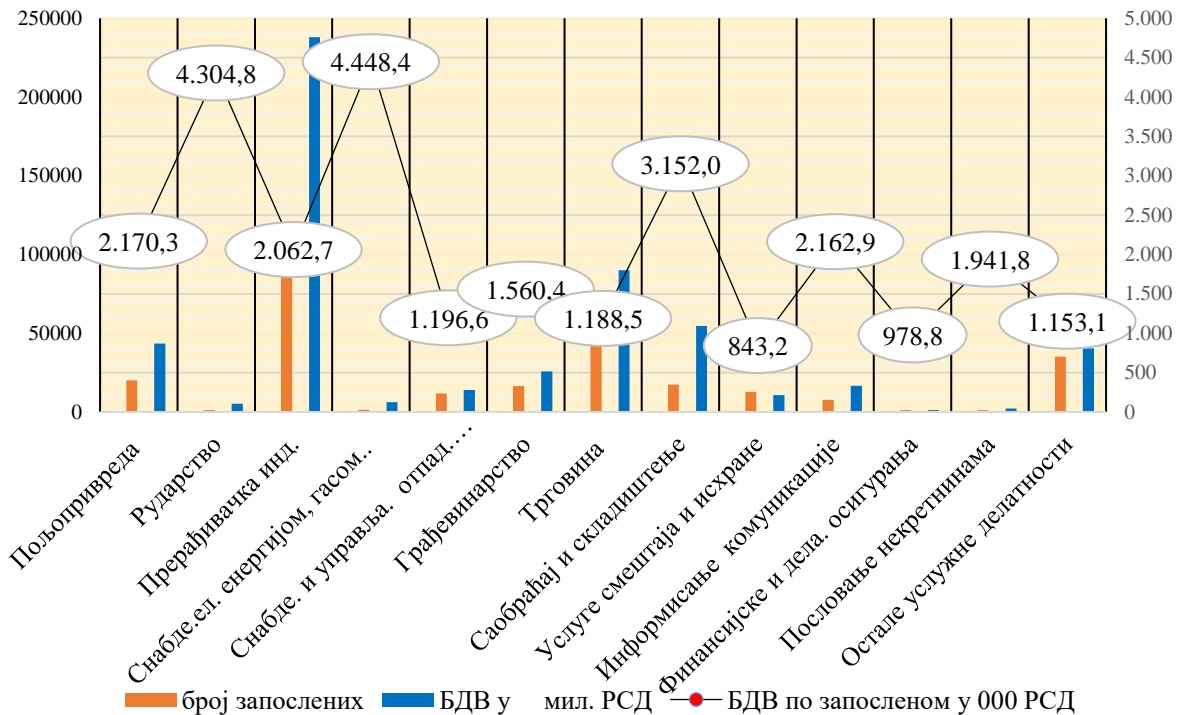
Табела 11. Индикатори продуктивности по секторима делатности у Војводини 2016. године

Индикатори	Пољопривреда	Индустрија	Грађевинарство	Трговина	Саобраћај и складиштење	Услуге смештаја и исхране	Снабде. и управља. отпад. водама	Информисање комуникације	Финансијске и дела. осигурања	Посло. некретни.	Остале усл. дела.
Број запослених	20.061	117.944	16.527	75.653	17.353	12.688	11.658	7.657	1.229	1.100	35.133
БДВ у мил. РСД, текуће цене	43.539	249.313	25.789	89.914	54.696	10.698	13.950	16.561	1.203	2.136	40.513
БДВ по запосленом у 000 РСД, текуће цене	2.170	2.114	1.560	1.189	3.152	843	1.197	2.163	979	1.942	1.153
БДВ по запосленом у еврима	17.631	17.172	12.676	9.655	25.605	6.849	9.721	17.570	7.952	15.774	9.367

Просечна продуктивност рада, мерена додатом бруто вредношћу по запосленом, у 2016. години у нефинансијском сектору Војводине износи 1,7 милиона динара, односно 14.049 евра по запосленом. Сектори делатности са продуктивношћу изнад просека су: сектор *саобраћаја и складиштења* (3,15 милиона динара по запосленом), сектор *пољопривреде* (2,17), сектор *информисања и комуникације* (2,16), сектор *индустрије* (2,11) и сектор *пословања са некретнинама* (1,94).

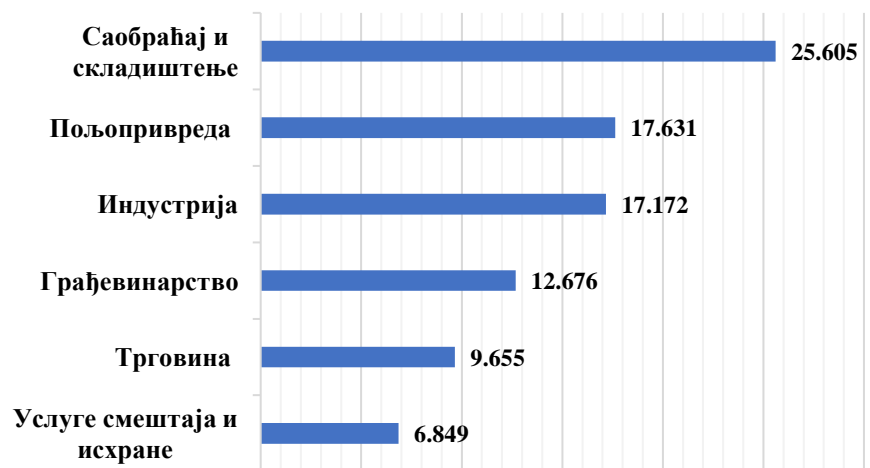
Продуктивност рада за *сектор снабдевања електричном енергијом, гасом и паром* износи 4,45, за *сектор рударства* износи 4,30 и за *сектор прерађивачке индустрије* 2,06 милиона динара по запосленом (више у Табели 5. у Анексу).

Графикон 32. Ниво продуктивности рада (БДВ по запосленом) по секторима делатности, Војводина, 2016. године, у хиљадама динара

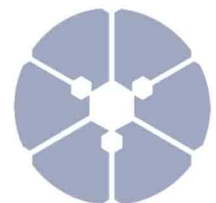
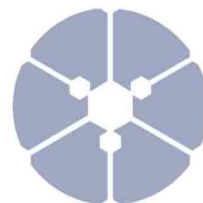
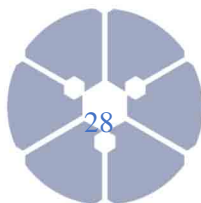
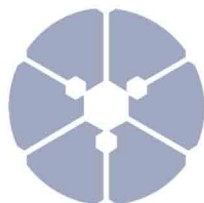

Нижа продуктивност рада од просека за укупан нефинансијски сектор Војводине остварена је у *сектору грађевинарства* у износу од 1,56 милиона динара по запосленом, у *сектору трговине* (1,19) и у *сектору услуга смештаја и исхране* (843 хиљаде динара по запосленом).

Графикон 33. Продуктивност рада у Војводини, у еврима, по изабраним секторима делатности, 2016. године

Продуктивност рада изражена у еврима по секторима делатности највећа је у *сектору саобраћаја и складиштења* и износи 25.605 евра по запосленом.

Резиме

Сектор малих и средњих предузећа и предузетника је изузетно значајан сегмент привреде Србије, који обухвата 99,9% активних предузећа, запошљава 65,7% од укупно запослених у нефинансијском сектору привреде и учествује са 56,2% у стварању бруто додате вредности нефинансијског сектора (процењује се да је сектор МСПП у 2016. години је учествовао у стварању 35% бруто додате вредности Србије).

Посматрајући остварене индикаторе пословања нефинансијског сектора, може се закључити да подсектори МСПП и великих предузећа Србије и региона Војводине имају скоро уједначену структуру.

У региону Војводине, сектор малих и средњих предузећа са предузетницима у Војводини упошљава већи број запослених, 70,7%, (већи за 5 процентних поена у односу на просек Србије) и бележи веће учешће у стварању бруто додате вредности, 59,1%, (за 3 процентна поена) у односу на учешће ових индикатора за МСПП на нивоу Србије.

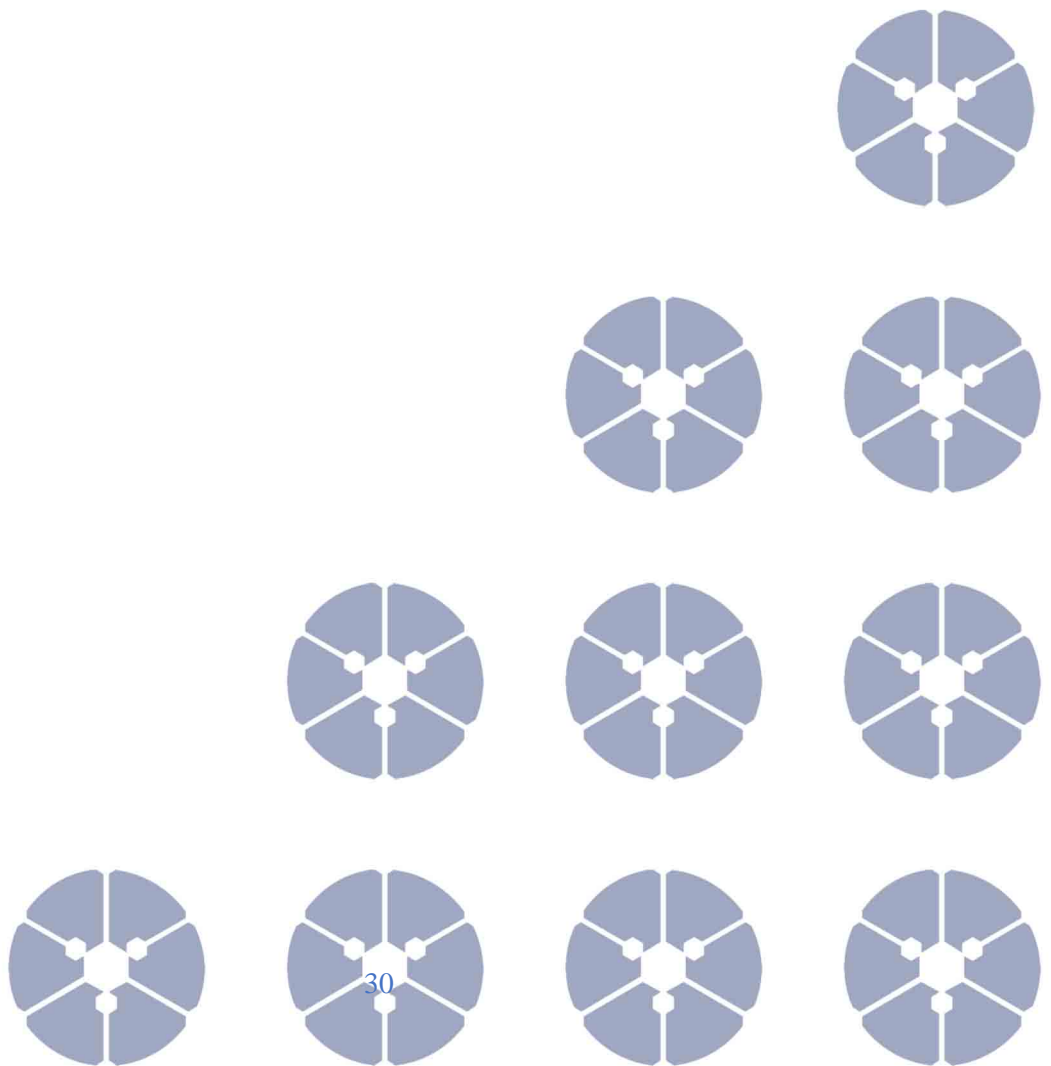
Секторски распоред у нефинансијском делу привреде Војводине изузетно је концентрисан, јер 61,2% броја предузећа, 71,8% запослених, 93,8% промета и 76,5% бруто додате вредности у 2016. години остварују четири сектора: *Прерађивачка индустрија, Трговина, Саобраћај и складиштење и Грађевинарство*.

Према нивоу развијености мереног индикатором продуктивности рада 2016. године, највећа БДВ по запосленом остварена је у великим предузећима (19.628 евра БДВ по запосленом), а најмања у микро предузећима (9.276 евра БДВ по запосленом).

У периоду 2010-2016. године, у нефинансијском сектору Војводине, кретање развоја предузећа по величини, мерено стопом раста продуктивности рада, убрзано је код средњих предузећа (кумулативна стопа раста за период износи 29,7%) и предузетника (стопа раста за период износи 25,4%), док је код великих предузећа кумулативна стопа раста за период износила само 6,4%.

Ниска конкурентност нефинансијског сектора привреде и даље онемогућава његово динамичније укључивање на међународно тржиште. Висина и квалитет инвестиција су при томе најважније дугорочне одреднице привредног раста и конкурентског напредовања. Конкурентност српских предузећа се углавном везује за извоз кооперантских услуга, уз примену увозних технологија.

AHEKC

Табела 1. Преглед индикатора пословања нефинансијског сектора привреде Војводине, 2016. година, предузећа према величини и секторима делатности

Регион Војводине	Број предузећа						Број запослених						Промет						БДВ					
	Предузећници	Микро	Мала	Средња	MMSP	Велика 250 и више запосле них	Предузећници	Микро	Мала	Средња	MMSP	Велика 250 и више запосле них	Предузећници	Микро	Мала	Средња	MMSP	Велика 250 и више запосле них	Предузећници	Микро	Мала	Средња	MMSP	Велика 250 и више запосле них
		0-9 запосле них	10-49 запосле них	50-249 запосле них				0-9 запосле них	10-49 запосле них	50-249 запосле них				0-9 запосле них	10-49 запосле них	50-249 запосле них				0-9 запосле них	10-49 запосле них	50-249 запосле них		
УКУПНО	62.514	21.281	2.696	619	87.110	140	65.820	39.156	55.325	63.862	224.163	92.841	292.521	428.608	487.284	597.792	1.806.205	1.012.410	75.169	44.247	85.154	119.382	323.952	224.357
Пољопривреда, шумарство и рибар	720	1.549	245	71	2.585	8	659	2.590	5.757	6.486	15.492	4.569	2.909	69.734	96.408	61.884	230.935	28.583	742	4.199	14.121	14.762	33.824	9.715
Рударство	6	53	5	1	65	2	15	64	117	112	308	896	31	801	1.753	644	3.229	10.622	12	38	599	241	890	4.293
Прерађивачка индустрија	9.236	3.254	729	250	13.469	73	17.437	6.270	15.900	27.545	67.152	48.194	61.213	46.343	106.677	268.243	482.476	592.659	15.134	6.049	20.127	54.732	96.042	141.887
Снабдевање електричном енергијом	0	143	23	4	170	1	0	74	586	406	1.066	328	0	1.025	6.833	5.574	13.432	7.721	0	72	1.205	2.212	3.489	2.712
Снабдевање водом и управљање от	159	179	60	39	437	8	1.545	364	1.310	4.607	7.826	3.832	2.153	3.574	8.183	10.895	24.805	12.204	658	515	1.663	4.935	7.771	6.179
Грађевинарство	4.259	1.535	200	44	6.038	8	2.885	2.477	4.241	4.543	14.146	2.381	15.068	21.042	24.361	30.715	91.186	16.568	4.539	3.632	6.475	6.352	20.998	4.791
Трговина на велико и мало и попра	16.121	7.771	677	81	24.650	21	21.892	13.627	12.695	7.395	55.609	20.044	140.397	221.191	180.482	165.021	707.091	215.615	20.065	15.331	19.754	14.344	69.494	20.420
Саобраћај и складиштење	7.173	1.478	219	47	8.917	5	1.434	3.217	4.304	5.034	13.989	3.364	9.682	21.405	30.119	34.810	96.016	106.172	5.660	3.783	8.564	11.549	29.556	25.140
Услуге смештаја и исхране	6.347	527	97	6	6.977	2	8.006	989	1.916	632	11.543	1.145	20.722	2.107	4.847	1.557	29.233	8.423	7.100	339	1.340	612	9.391	1.307
Информисање и комуникације	1.835	855	94	20	2.804	3	631	1.565	1.785	2.166	6.147	1.510	4.082	6.321	5.785	7.569	23.757	5.737	2.047	1.838	3.242	4.203	11.330	5.231
Финансијске делатности и делатнос	450	145	5	2	602	-	755	270	80	124	1.229	-	1.102	344	191	11	1.648	-	700	98	468	-63	1.203	-
Пословање некретнинама	230	188	9	6	433	-	85	292	156	567	1.100	-	279	868	724	505	2.376	-	128	1.349	78	581	2.136	-
Стручне, научне, иновационе и тех	7.353	2.354	197	16	9.920	2	4.207	4.933	3.632	1.264	14.036	1.028	15.759	25.910	13.337	5.160	60.166	2.966	9.057	5.070	5.006	2.442	21.575	-1.549
Административне и помоћне услуж	1.580	671	87	21	2.359	5	1.104	1.124	1.803	1.797	5.828	4.960	3.451	5.147	3.981	3.568	16.147	3.957	1.712	1.169	1.413	1.819	6.113	3.677
Државна управа и обавезно социјал	0	3	-	-	3	-	0	1	-	-	1	-	0	-	-	-	0	-	0	-	-	-	0	-
Образовање	422	215	10	-	647	-	310	620	199	-	1.129	-	1.059	653	728	-	2.440	-	534	299	310	-	1.143	-
Здравствена и социјална заштита	999	17	8	5	1.029	-	1.455	43	177	530	2.205	-	3.226	61	586	829	4.702	-	1.936	35	119	176	2.266	-
Уметност, забава и рекреација	479	116	15	5	615	1	148	186	353	604	1.291	307	659	578	1.218	733	3.188	598	356	122	358	467	1.303	270
Остале услужне делатности	5.146	226	16	1	5.389	1	3.251	450	314	50	4.065	283	10.729	1.503	1.069	73	13.374	585	4.790	309	312	19	5.430	285

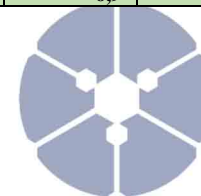
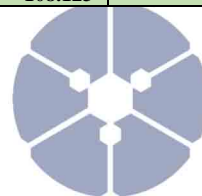
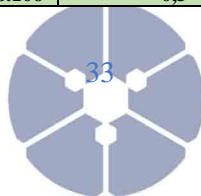
Табела 2. Индикатори пословања нефинансијског сектора Војводине према секторима делатности, 2016. година

НЕФИНАНСИЈСКИ СЕКТОР ВОЈВОДИНЕ, 2016.		број привредних субјеката				број запослених				промет				БДВ			
		МСПП	Велика прив. суб.	Укупно	%	МСПП	Велика прив. суб.	Укупно	%	МСПП	Велика прив. суб.	Укупно	%	МСПП	Велика прив. суб.	Укупно	%
Укупно		87.110	140	87.250	100,0	224.163	92.841	317.004	100,0	1.806.205	1.012.410	2.818.615	100,0	323.952	224.357	548.309	100,0
1.	Пољопривреда, шумарство и рибарство	2.585	8	2.593	3,0	15.492	4.569	20.061	6,3	230.935	28.583	259.518	9,2	33.824	9.715	43.539	7,9
2.	Рударство	65	2	67	0,1	308	896	1.204	0,4	3.229	10.622	13.851	0,5	890	4.293	5.183	0,9
3.	Прерађивачка индустрија	13.469	73	13.542	15,5	67.152	48.194	115.346	36,4	482.476	592.659	1.075.135	38,1	96.042	141.887	237.929	43,4
4.	Снабде. Ел. енергијом, гасом и паром	170	1	171	0,2	1.066	328	1.394	0,4	13.432	7.721	21.153	0,8	3.489	2.712	6.201	1,1
5.	Снабде. водом и управља.отпад. водама	437	8	445	0,5	7.826	3.832	11.658	3,7	24.805	12.204	37.009	1,3	7.771	6.179	13.950	2,5
6.	Грађевинарство	6.038	8	6.046	6,9	14.146	2.381	16.527	5,2	91.186	16.568	107.754	3,8	20.998	4.791	25.789	4,7
7.	Трговина на в.и м.и поправка м. возила	24.650	21	24.671	28,3	55.609	20.044	75.653	23,9	707.091	215.615	922.706	32,7	69.494	20.420	89.914	16,4
8.	Саобраћај и складиштење	8.917	5	8.922	10,2	13.989	3.364	17.353	5,5	96.016	106.172	202.188	7,2	29.556	25.140	54.696	10,0
9.	Услуге смештаја и исхране	6.977	2	6.979	8,0	11.543	1.145	12.688	4,0	29.233	8.423	37.656	1,3	9.391	1.307	10.698	2,0
10.	Информисање и комуникације	2.804	3	2.807	3,2	6.147	1.510	7.657	2,4	23.757	5.737	29.494	1,0	11.330	5.231	16.561	3,0
11.	Финансијске дела. и дела. осигурања	602	0	602	0,7	1.229	0	1.229	0,4	1.648	0	1.648	0,1	1.203	0	1.203	0,2
12.	Пословање некретнинама	433	0	433	0,5	1.100	0	1.100	0,3	2.376	0	2.376	0,1	2.136	0	2.136	0,4
A	Од 1-12.	67.147	131	67.278	77,1	195.607	86.263	281.870	88,9	1.706.184	1.004.304	2.710.488	96,2	286.124	221.675	507.799	92,6
13.	Стручне, научне, инова. и тех. дела.	9.920	2	9.922	11,4	14.036	1.028	15.064	4,8	60.166	2.966	63.132	2,2	21.575	-1.549	20.026	3,7
14.	Админи. и помоћне услужне дела.	2.359	5	2.364	2,7	5.828	4.960	10.788	3,4	16.147	3.957	20.104	0,7	6.113	3.677	9.790	1,8
15.	Државна управа и социјално осигурање	3	0	3	0,0	1	0	1	0,0	0	0	0	0,0	0	0	0	0,0
16.	Образовање	647	0	647	0,7	1.129	0	1.129	0,4	2.440	0	2.440	0,1	1.143	0	1.143	0,2
17.	Здравствена и социјална заштита	1.029	0	1.029	1,2	2.205	0	2.205	0,7	4.702	0	4.702	0,2	2.266	0	2.266	0,4
18.	Уметност, забава и рекреација	615	1	616	0,7	1.291	307	1.598	0,5	3.188	598	3.786	0,1	1.303	270	1.573	0,3
19.	Остале услужне делатности	5.389	1	5.390	6,2	4.065	283	4.348	1,4	13.374	585	13.959	0,5	5.430	285	5.715	1,0
20.	Делатност домаћинства као послодавци	2	0	2	0,0	0	0	0	0,0	0	0	0	0,0	0	0	0	0,0
Б	Од 13-20.	19.964	9	19.973	22,9	28.555	6.578	35.133	11,1	100.017	8.106	108.123	3,8	37.830	2.683	40.513	7,4
A+B НЕФИНАНСИЈСКИ СЕКТОРЕ		87.110	140	87.250	100,0	224.163	92.841	317.004	100,0	1.806.205	1.012.410	2.818.615	100,0	323.952	224.357	548.309	100,0

Табела 3. Индикатори пословања по секторима МСП и великих предузећа, у Војводини, према секторима делатности, 2016. године

	Регион Војводине	Број привредних субјеката					Број запослених				
		ММСП		Велики прив.суб.		укупно	ММСП		Велики прив.суб.		укупно
		Број	%	Број	%		Број	%	Број	%	
	Укупно нефинансијски сектор	87.110	99,8	140	0,2	87.250	224.163	70,7	92.841	29,3	317.004
1.	Пољопривреда, шумарство и рибарство	2.585	3,0	8	0,0	2.593	15.492	4,9	4.569	1,4	20.061
2.	Рударство	65	0,1	2	0,0	67	308	0,1	896	0,3	1.204
3.	Прерађивачка индустрија	13.469	15,4	73	0,1	13.542	67.152	21,2	48.194	15,2	115.346
4.	Снабдевање ел. енергијом, гасом и паром	170	0,2	1	0,0	171	1.066	0,3	328	0,1	1.394
5.	Снабдевање водом и управља.отпад. водама	437	0,5	8	0,0	445	7.826	2,5	3.832	1,2	11.658
6.	Грађевинарство	6.038	6,9	8	0,0	6.046	14.146	4,5	2.381	0,8	16.527
7.	Трговина на в.и м.и поправка м. возила	24.650	28,3	21	0,0	24.671	55.609	17,5	20.044	6,3	75.653
8.	Саобраћај и складиштење	8.917	10,2	5	0,0	8.922	13.989	4,4	3.364	1,1	17.353
9.	Услуге смештаја и исхране	6.977	8,0	2	0,0	6.979	11.543	3,6	1.145	0,4	12.688
10.	Информисање и комуникације	2.804	3,2	3	0,0	2.807	6.147	1,9	1.510	0,5	7.657
11.	Финансијске дела. и дела. осигурања	602	0,7	0	0,0	602	1.229	0,4	0	0,0	1.229
12.	Пословање некретнинама	433	0,5	0	0,0	433	1.100	0,3	0	0,0	1.100
	од 1. до 12.	67.147	77,0	131	0,2	67.278	195.607	61,7	86.263	27,2	281.870
	Остали сектори	19.964	22,9	9	0,0	19.973	28.555	9,0	6.578	2,1	35.133

	Регион Војводине	Промет					БДВ (у мил. РСД)				
		Укупно нефинансијски сектор	1.806.205	64,1	1.012.410	35,9	2.818.615	323.952	59,1	224.357	40,9
1.	Пољопривреда, шумарство и рибарство	230.935	8,2	28.583	1,0	259.518	33.824	6,2	9.715	1,8	43.539
2.	Рударство	3.229	0,1	10.622	0,4	13.851	890	0,2	4.293	0,8	5.183
3.	Прерађивачка индустрија	482.476	17,1	592.659	21,0	1.075.135	96.042	17,5	141.887	25,9	237.929
4.	Снабдевање ел. енергијом, гасом и паром	13.432	0,5	7.721	0,3	21.153	3.489	0,6	2.712	0,5	6.201
5.	Снабдевање водом и управља.отпад. водама	24.805	0,9	12.204	0,4	37.009	7.771	1,4	6.179	1,1	13.950
5.	Грађевинарство	91.186	3,2	16.568	0,6	107.754	20.998	3,8	4.791	0,9	25.789
7.	Трговина на в.и м.и поправка м. возила	707.091	25,1	215.615	7,6	922.706	69.494	12,7	20.420	3,7	89.914
8.	Саобраћај и складиштење	96.016	3,4	106.172	3,8	202.188	29.556	5,4	25.140	4,6	54.696
9.	Услуге смештаја и исхране	29.233	1,0	8.423	0,3	37.656	9.391	1,7	1.307	0,2	10.698
10.	Информисање и комуникације	23.757	0,8	5.737	0,2	29.494	11.330	2,1	5.231	1,0	16.561
11.	Финансијске дела. и дела. осигурања	1.648	0,1	0	0,0	1.648	1.203	0,2	0	0,0	1.203
12.	Пословање некретнинама	2.376	0,1	0	0,0	2.376	2.136	0,4	0	0,0	2.136
	од 1. до 12.	1.706.184	60,5	1.004.304	35,6	2.710.488	286.124	52,2	221.675	40,4	507.799
	Остали сектори	100.017	3,5	8.106	0,3	108.123	37.830	6,9	2.683	0,5	40.513

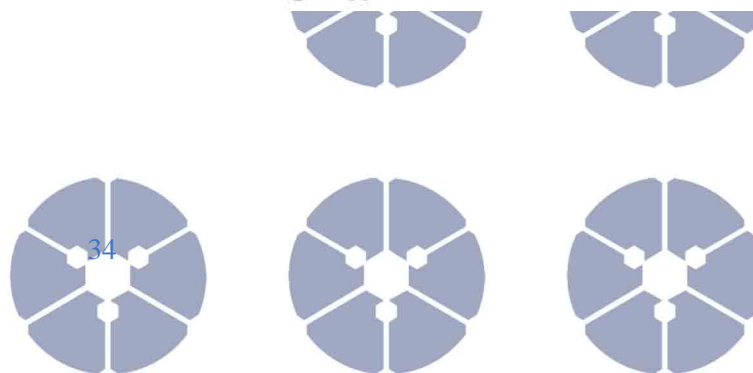

Табела 4. Компаративни показатељи пословања сектора МСП са ЕУ и државама региона

Земља	Година	Број предузећа, хиљ.	Број запослених радника, хиљ.	БДВ, млрд. EUR	Број радника по предузећу	БДВ по раднику, хиљ. EUR	УЧЕШЋЕ МСП У НЕФИНАНСИЈСКОМ СЕКТОРУ		
							Број предузећа	Запосленост	БДВ
ЕУ 28	2016	23.172,3	91.738,8	4.045,4	4,0	44,1	99,8	66,8	57,4
	2015	22.418,8	90.668,9	3.836,6	4,0	42,3	99,8	67,0	57,9
Бугарска	2016	319,8	1.467,1	13,5	4,6	9,2	99,8	75,9	66,3
	2015	310,2	1.423,2	11,8	4,6	8,3	99,8	76,5	62,6
Хрватска	2016	154,5	721,1	11,7	4,6	16,2	99,7	66,6	56,2
	2015	153,4	700,9	10,9	4,6	15,5	99,7	67,2	55,0
Мађарска	2016	518,1	1.733,1	27,9	3,3	16,1	99,8	69,7	52,5
	2015	504,8	1.693,7	26,1	3,4	15,4	99,8	69,5	53,3
Румунија	2016	447,9	2.623,9	31,9	5,9	12,1	99,7	67,5	49,9
	2015	462,4	2.773,6	29,4	6,0	10,6	99,6	67,6	50,4
Словенија	2016	133,2	427,0	12,3	3,2	28,8	99,8	72,2	62,6
	2015	127,6	416,0	11,5	3,3	27,7	99,8	72,2	63,2
Србија	2016	340,1	837,5	9,9	2,5	11,8	99,9	65,7	56,2
	2015	324,6	801,7	9,1	2,5	11,3	99,8	65,7	57,7

Напомена: Подаци за ЕУ и одабране земље за 2016. годину су процене EUROSTAT-а

Извор: Министарство привреде, на основу података РЗС, за Србију

Табела 5. Индикатор продуктивности рада за нефинансијски сектор Војводине према секторима делатности, 2016. године

		Пољопривреда	Рударство	Прерађивачка инд.	Снабде.сл. енергијом, гасом..	Снабде. и управља. отпад. водама	Грађевинарство	Трговина	Саобраћај и складиштење	Услуге смештаја и исхране	Информисање комуникације	Финансијске и дела. осигурања	Пословање некретнинама	Остале услужне делатности
Број привредних субјеката	МСПП	2.585	65	13.469	170	437	6.038	24.650	8.917	6.977	2.804	602	433	19.964
	велика	8	2	73	1	8	8	21	5	2	3	0	0	9
	Укупно	2.593	67	13542	171	445	6046	24671	8922	6979	2807	602	433	19973
Број запослених	МСПП	15.492	308	67.152	1.066	7.826	14.146	55.609	13.989	11.543	6.147	1.229	1.100	28.555
	велика	4.569	896	48.194	328	3.832	2.381	20.044	3.364	1.145	1.510	0	0	6.578
	Укупно	20.061	1.204	115.346	1.394	11.658	16.527	75.653	17.353	12.688	7.657	1.229	1.100	35.133
Промет у мил. РСД	МСПП	230.935	3.229	482.476	13.432	24.805	91.186	707.091	96.016	29.233	23.757	1.648	2.376	100.017
	велика	28.583	10.622	592.659	7.721	12.204	16.568	215.615	106.172	8.423	5.737	0	0	8.106
	Укупно	259.518	13.851	1.075.135	21.153	37.009	107.754	922.706	202.188	37.656	29.494	1.648	2.376	108.123
БДВ у мил. РСД	МСПП	33.824	890	96.042	3.489	7.771	20.998	69.494	29.556	9.391	11.330	1.203	2.136	37.830
	велика	9.715	4.293	141.887	2.712	6.179	4.791	20.420	25.140	1.307	5.231	0	0	2.683
	Укупно	43.539	5.183	237.929	6.201	13.950	25.789	89.914	54.696	10.698	16.561	1203	2136	40.513
БДВ по запосленом у 000 РСД		2170,3	4304,8	2062,7	4448,4	1196,6	1560,4	1188,5	3152,0	843,2	2162,9	978,8	1941,8	1153,1

ПРИВРЕДНА КОМОРА ВОЈВОДИНЕ
Стручна служба за привредни систем и економску политику

